

REGION

№11 (186) 28.08.2015

Qəzet 2008-ci il martın 15-dən çıxır



PRESS

www.amm.ge

İctimai qəzet

“რეგიონ პრესი” საზოგადოებრივი გაზეთი

Gürcüstanda NATO-nun təlim mərkəzi açıldı

“Gələcəkdə əməkdaşlıq daha da dərinləşəcək”.

NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qarıbaşvili cümə axşamı, avqustun 27-də Tbilisi yaxınlığında birgə tədris-təlim mərkəzi açılırlar.

Təlim mərkəzində Gürcüstanın, eləcə də NATO-nun iştirakçı ölkələri və müttəfiqlərinin hərbiçiləri hazırlıq keçəcəklər. Gürcüstanda bu mərkəzin açılışı, ölkənin alyansda üzvlüyə cəhdinə vasitəçilik edən tədbirlər paketində nəzərdə tutulub. Onu alyansın Uelsdə 2014-cü ilin sentyabrında keçirilən sammitində təsdiqləyiblər.

“Biz ümid edirik ki, bu yeni əməkdaşlıq vasitəsi Gürcüstan və NATO münasibətlərinin dərinləşməsinə yardım edəcək”, - deyər Qarıbaşvili bildirib.

Açılış mərasimi “Krtsanisi” Milli təlim mərkəzinin (Tbilisi yaxınlığında) ərazisində baş tutub. Tədbirdə Gürcüstan prezidenti Georgi Marqvelaşvili, müdafiə naziri Tinatin Xidaşvili və hökumətin digər üzvləri, silahlı qüvvələrin, eləcə də diplomatik korpusların və Şimali Atlantik alyansın nümayəndələri iştirak edib.



“Əməkdaşlıq gələcəkdə daha da dərinləşəcək. Mərkəzin var gücü ilə çalışması üçün işləmək lazımdır. Gürcüstan, biz və NATO tərəfdaşları mərkəzin dinləyicilərinə təklif etdiyi hazırlıqdan maksimal səmərə əldə etmələri üçün hər şey etmişik”, - deyər Stoltenberq bildirib.

NATO-nun baş katibi Gürcüstan prezidenti ilə görüşüb

Gürcüstanda ikigünlük rəsmi səfərdə olan NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq Gürcüstan prezidenti Georgi Marqvelaşvili ilə görüşüb.

Bu barədə prezidentin mətbuat xidmətindən bildirilib. Məlumatla görə, prezident və NATO-nun baş katibi qeyri-formal nahar ediblər. Nahar zamanı Gürcüstan prezidenti baş katibə NATO-nun iki əsgərinin ölümü ilə bağlı başsağlığı verib.

Tərəflər Gürcüstanın NATO-ya daxil olması prosesində tərəqqi olduğunu yüksək qiymətləndiriblər. Görüşdə NATO-Gürcüstan qarşılıqlı münasibətləri və gələcək perspektivləri də müzakirə olunub.

Görüş zamanı prezident Əfqanıstanda xidmət edən Gürcüstan hərbiçilərinin NATO Qüvvələrində regional təhlükəsizlik missiyasını yerinə yetirdiyini bildirib. Tərəflər Gürcüstan ərazisinin işğal olunması və ölkədə gedən demokratik islahatlar haqqında müzakirələr aparıblar.



Tbilisi “Miss Planet 2015”-i qəbul edəcək

Qalib eksklüziv qızıl tacla təltif ediləcək.

Bütün dünyanın gözəlləri sentyabrın 12-də ilk dəfə Gürcüstanda keçiriləcək “Miss Planet 2015” gözəllik müsabiqəsində iştirak etmək üçün ölkəmizə gələcəklər.

Müsabiqənin finalı paytaxt filarmoniyasının böyük zalının səhnəsində baş tutacaq. Tamaşaçıların qarşısına 35 müxtəlif ölkədən olan seçim turlarının qalibləri çıxacaq. Müsabiqə iştirakçıları Gürcüstanda nümayəndə heyəti ilə sentyabrın 6-dan 13-nə kimi olacaqlar.

“Planetin birinci gözəlini sanballı münisflər müəyyən edəcəklər. Bu münisflər heyətinin tərkibinə 20 ölkənin nümayəndəsi daxil olacaq. “Miss Planet 2015” ənənəvi olaraq eksklüziv tac ilə təltif ediləcək. İlk üç yerin mükafatçısı müsabiqə sponsorlarından hədiyyə alacaqlar”, - müsabiqənin təşkilatçısı bildirib.

“Miss Planet 2015” gözəllik müsabiqəsində Gürcüstanı 18 yaşlı Lika Babluani təmsil edəcək, o əslən Tetrtskarodandır.

Rusiyadan müsabiqədə Natalya Şaronova, Ukraynadan Yekaterina Raskova iştirak edəcək. Öz gözəlliyini müsabiqədə Akerke İskakova (Qazaxıstan), Karbelo Makara (Lesoto krallığı, Cənubi Afrika), Rolin Hund (Niderland, Polina Dobrev (Bolqarıstan), Albina Zamaleyeva (Tatarıstan), Barbara Rodrigues (Portuqaliya), Karolina Toleykite (Litva), Sandra Lazeska (Makedoniya) və digərləri nümayiş etdirəcəklər.

Müsabiqənin biletlərini biletbi.ge saytında əldə etmək olar. VIP biletlərin qiyməti 250 lari (107 dollar), standart biletlərin qiyməti isə 15-50 lardir (6-22 dollar).

Tbilisidə keçiriləcək “Miss Planet 2015” gözəllik müsabiqəsinin təşkilatçısı Katrini model agentliyidir.



Gürcüstanın ümumi məktəblərində yeni dərslər sentyabrın 14-də başlayacaq

Gürcüstan Təhsil və Elm nazirinin müavini Liya Qıqauri ölkənin ümumi məktəblərində yeni dərslərin sentyabrın 14-də başlayacağını bildirmişdir. Nazir müavininin sözlərinə, özəl məktəblərdə dərslərin başlanma tarixini həmin məktəblərin müdiriyyəti müəyyənləşdirəcəkdir.



biqəsində iştirak etmək üçün ölkəmizə gələcəklər.

Müsabiqənin finalı paytaxt filarmoniyasının böyük zalının səhnəsində baş tutacaq. Tamaşaçıların qarşısına 35 müxtəlif ölkədən olan seçim turlarının qalibləri çıxacaq. Müsabiqə iştirakçıları Gürcüstanda nümayəndə heyəti ilə sentyabrın 6-dan 13-nə kimi olacaqlar.

“Planetin birinci gözəlini sanballı münisflər müəyyən edəcəklər. Bu münisflər heyətinin tərkibinə 20 ölkənin nümayəndəsi daxil olacaq. “Miss Planet 2015” ənənəvi olaraq eksklüziv tac ilə təltif ediləcək. İlk üç yerin mükafatçısı müsabiqə sponsorlarından hədiyyə alacaqlar”, - müsabiqənin təşkilatçısı bildirib.

“Miss Planet 2015” gözəllik müsabiqəsində Gürcüstanı 18 yaşlı Lika Babluani təmsil edəcək, o əslən Tetrtskarodandır.

Rusiyadan müsabiqədə Natalya Şaronova, Ukraynadan Yekaterina Raskova iştirak edəcək. Öz gözəlliyini müsabiqədə Akerke İskakova (Qazaxıstan), Karbelo Makara (Lesoto krallığı, Cənubi Afrika), Rolin Hund (Niderland, Polina Dobrev (Bolqarıstan), Albina Zamaleyeva (Tatarıstan), Barbara Rodrigues (Portuqaliya), Karolina Toleykite (Litva), Sandra Lazeska (Makedoniya) və digərləri nümayiş etdirəcəklər.

Müsabiqənin biletlərini biletbi.ge saytında əldə etmək olar. VIP biletlərin qiyməti 250 lari (107 dollar), standart biletlərin qiyməti isə 15-50 lardir (6-22 dollar).

Tbilisidə keçiriləcək “Miss Planet 2015” gözəllik müsabiqəsinin təşkilatçısı Katrini model agentliyidir.

“Vahid Qafqaz” („ONE CAUCASUS“) festivalı başladı



Səh.3-də



YETİM GÜRCÜ

Mirzə Məmmədovlu

Səh.5-də

“Uşaqlarla elə davranın ki, elə bil əllərinizdə quş tutmuşsunuz...”

Marneuli Təhsil Resursları Mərkəzinin rəhbəri Ruslan Hacıyevlə müsahibə

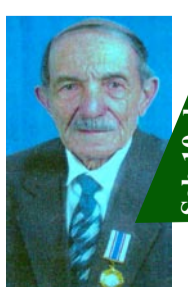
İbrahimxəlil



Səh.7-də

95 yaşlı şair-jurnalistin yubileyi qeyd olunub

Nizami Məmmədov



Səh.10-də

Yurd yerində bayram

Avqust ayının 1-də sarvanlılar öz dədə-baba yurdlarını ziyarət etməklə "Sarvan dağlarında yurd yeri" adlı tədbir keçirdilər. Təşəbbüskarların – Etibar İsayevin, Vilayət Qurbanovun, Yaşar Həsənovun, Rövşən Kazımovun, Niyazi Bayramovun, Sahib Həsənovun – məqsədi azərbaycanlıların qədimdən bu yana qoruyub-saxladığı tərəkəmə həyat tərzinin bir gününü yaylaqdakı yurd yerlərində canlandırmaq idi.

Öncə yurd yerlərində sarvanlılara aid olan qəbiristanlıq ziyarət edildi, orda dəfn olunanların ruhlarına dualar oxundu. Sonra atlar yəhərləndi, qara zurnanın sədələri altında cıdır başlandı...



Şair Osman Əhmədov başında qara papaq, çiyində yapıncı, əlində isə çomaq hər kəsi meydana topladı.

İllərdir ki unudulmuş ənənələr canlanmağa başladı. Çadırlar quruldu, xamralı çörəkləri, yarpıznanədən dovğa bişirildi, kəklikotu-sarıçiçək çayı dəmləndi. Əvəliklərlər toplandı...

Toplantıda çıxış edən Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin idarə heyətinin sədri Fazil Həsənov və Marneuli rayon icra hakimiyyətinin başçısı Merab Topçışvili çıxış edərək tədbir iştirakçılarına salamladılar, tədbirin gələcəkdə də davam edəcəyinə və buna dəstək olunacağına ümid etdiklərini bildirdilər.

Böyükdən-kiçiyə bütün Sarvan əhli məclisə dəvət olunmuşdu. Tədbirdə ənənələri rəngarəng şəkildə canlandıran səhnələri və bədii hissəni Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin "Sarvan" folklor ansamblının rəhbəri Cəmilə Məmmədova təşkil etmişdi. "Salam" Mədəni Xeyriyyə Cəmiyyəti də sarvanlılara dəstək oldu. Unudulmaz anlar yaşandı...

"RegionPress"



Yeni təşkilat



Bu günlərdə paytaxt Tbilisidə soydaşlarımızın yeni bir təşkilatı – "Gürcüstan Azərbaycanlılarının İslahatlarına və İnkişafına Dəstək İttifaqı" assosiasiyası yaradılıb. Biz assosiasiyanın prezidenti, Gürcüstan Vəkillər Assosiasiyasının üzvü, vəkil Fərhad Musayevdən bu təşkilat haqqında məlumat verməsini xahiş etdik. F.Musayev bildirdi ki, təşkilat bu ilin fevralında qey-

diyyatdan keçib. "Hazırda milli azlıqlarla hökumət strukturları arasında sanki bir boşluq yaranıb. Biz bu əlaqələri daha da sıxlaşdırmaq, azərbaycanlı əhalinin cəmiyyətə inteqrasiyasında, onların işlə təmin olunmasında, milli dəyərlərin qorunub-saxlanılmasında və inkişaf etdirilməsində, qanunların ana dilində çatdırılmasında, gürcü və azərbaycanlı əhalinin dostluğunun daha da möhkəmləndirilməsində, Kvemo Kartlidə meliorasiyanın yaxşılaşdırılmasında və kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsində, iş yerlərinin açılmasında, əhaliyə hüquqi yardım göstərilməsində yardımçı olmağa çalışacağıq. Bu problemlə üzləşən şəxsləri Tbilisi, Leselidze, 18 ünvanına müraciət etməyi və ya (599) 96 26 11 və yaxud (+995 32) 251 95 39 nömrəli telefonlarla əlaqə saxlamağı məsləhət görürük" – deyərək bildirdi.



"RegionPress"

Hökumət təbii fəlakətdən ziyan görənlərə 1300 ailəyə yardım edəcək



Kaxeti və Racada təbii fəlakət nəticəsində zərər görmüş əhalinin yaşayış evlərinin təmirini Gürcüstanın Baş nazirinin tapşırığı ilə hökumət öz boynuna götürdü.

Ziyan görmüş 1300 ailəyə yardım göstərmək məqsədi ilə qərgah yaradılmasını hökumətin toplantısında Baş nazir İrakli Qarıbaşvili Regional İnkişaf və İnfrastruktur naziri Nodar Cavaxişviliyə tapşırırdı. O, qeyd olunan qərgah üçün maliyyənin ayrılmasını isə maliyyə naziri Nodar Xaduriyə həvalə etdi.

Ədliyyə evi menecmentinin milli azlıqlara xidməti

Gürcüstanın azərbaycanlı vətəndaşlarının bu və ya digər sənədi alarkən çətinliklərlə qarşılaşdıqları Ədliyyə evinə məlumdur. Bu istiqamətdə aktual məsələlər barədə danışmaq üçün Ədliyyə evinin filiallarını əlaqələndirmə xidmətinin müşaviri Meqi Kasitadzeyə



müraciət etdik.

– Bu gün 50-70 il bundan əvvəl praktikada mövcud olan qüsurlar barədə mülahizə yürütmək çətinidir. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, bu qüsurların başlıca səbəbi müxtəlif dövrlərdə adın və soyadın yazılışında mövcud olan qeyri-yekcins vəziyyət milliyətə azərbaycanlı olan vətəndaşlar üçün soyadı göstərilmədən qeydiyyatdan keçirilmiş doğum aktlarının həmin dövrdə rus dilində tərtibi, indi isə adın və soyadın tərcüməsi ilə əlaqədar idi. Ədliyyə evinin tədqiq etdiyi statistik göstəricilərə əsasən, bu yönümdə ən çox qeydə alınmış qüsurlar doğum aktı və şəxsiyyəti təsdiqləyən sənəd arasında ad və soyadda mövcud olan qeyri-dəqiqliklərdir.

2012-ci ilədək mövcud olan qanunvericiliyə əsasən, vətəndaşların bütün şüurlu həyatı boyunca daşımaları soyadı bilmək imkanları yox idi və buna müvafiq olaraq bu faktı aşkar etdikləri təqdirdə onların yeganə yolu qalırdı-bütün sənədləri doğum aktında qeydiyyatdan keçirilmiş soyad üzrə dəyişdirmək. Bu isə vətəndaşlardan xeyli vaxt, enerji, maliyyə və qüvvə tələb edirdi.

Belə halların çoxluğu nəzərə alınmaqla 2012-ci il fevralın 1-də mülki aktlar haqqında yeni qanun qüvvəyə mindi. Bu qanunun 66-cı maddəsinə əsasən, Gürcüstan vətəndaşlarına qanun qüvvəyə minənədək doğum aktında göstərilmiş fərqli soyadına baxmayaraq, daşdığı soyadının tanınması hüququ verildi.

Bu dəyişiklik vətəndaşların əksəriyyətinə bütün şüurlu həyatı boyunca bir sıra sənədləri malik olduqları ad və soyadları saxlamaq imkanını verdi.

Mövcud qanunvericilik adın qeyri-dəqiqliyi sahəsində Gürcüstan vətəndaşlarına adı dəyişdirmək proseduru həyata keçirmək və istədikləri adı qanuniləşdirmək imkanını verir.

Adın yaxud soyadın qeydiyyatdan keçirilməsi və müvafiq vəsiqənin verilməsinin qiyməti 55 lərdir. İşin icrası ərizə verildikdən sonra 45 təqvim günündə həyata keçirilir. Sürətli xidmət üsulu da mövcudur. Ancaq hər belə işin müzakirəsi zamanı Ədliyyə evinin səlahiyyətli əməkdaşı (əgər təqdim olunan sənəddə qanunvericiliyin digər maddələrindən istifadə etmək imkanını verilsə) vətəndaşa problemin həllinin bir çox sadə və ucuz yollarını təklif edə bilər. Buraya vətəndaşlıq aktının qeydiyyatında düzəlişlər, adın müəyyən edilməsi və s. daxildir.

Hər bir vətəndaş bu məsələlərlə əlaqədar olaraq Ədliyyə evində, dövlət xidmətlərinin inkişafı agentliyinin ərazi xidmətində yaxud ictimai mərkəzlərdə mükəmməl məsləhət ala bilər. Evdən kənara çıxmadan Ədliyyə evinin telefon xidmətindən yaxud onlayn vasitəsilə də məsləhət almaq mümkündür.

Milliyətə azərbaycanlı olan vətəndaşlar üçün inzibati orqanlarla əlaqə zamanı başlıca maneənin gürcü dilini bilməmələri olduğuna görə Ədliyyə evinin menecmenti Marneuli filialına kadrların seçilməsi prosesində bu vəziyyəti nəzərə alır və filiala müraciət edən vətəndaşlara rus və Azərbaycan dillərində informasiya almaq imkanını verir.

"Gürcüstan" qəzeti,
7 avqust 2015-ci il.

Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyi oktyabrda qeyd ediləcək

Azərbaycanın xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyi oktyabrda qeyd ediləcək.

Bu barədə Mədəniyyət və Turizm nazirliyinin İnformasiya və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi məlumat verilib.



Nazirlikdən bildirilib ki, şairin yubileyi dövlət səviyyəsində qeyd olunacaq və təntənəli yubiley mərasimi keçiriləcək.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamına uyğun olaraq Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyi münasibətilə ölkənin bütün bölgələrində silsilə tədbirlər keçiriləcək.

Vahabzadə Bəxtiyar Mahmud oğlu 1925-ci il avqustun 16-da Şəkidə fəhlə ailəsində anadan olub. Kiçik yaşlarında ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçən B.Vahabzadə orta məktəbi bitirdikdən sonra ADU-nun filologiya fakültəsində təhsil alıb.

Bədii yaradıcılığa 1943-cü ildə "Ana və şəkil" adlı ilk şeirini çap etdikdən sonra başlayıb.

"İkinci səs", "Vicdan", "Yağışdan sonra", "Yollara iz düşür", "Fəryad" və "Hara gedir bu dünya", "Özümüzü kəsən qılınc", "Cəzasız günah", "Dar ağacı", "Rəqabət" pyesləri Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında səhnəyə qoyulub.

O, tənqidçi-ədəbiyyatşünas kimi də fəaliyyət göstərib. "Səməd Vurğunun həyat və yaradıcılığı" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib.

1950-1990-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetində Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı kafedrasının professoru vəzifəsində çalışıb.

B.Vahabzadə 60-cı illərdən başlayan milli azadlıq hərəkatının öncüllərindən biri olub. 1958-ci ildə yazdığı "Gülüstən" poeması ilə iki yerə parçalanmış Azərbaycanın tarixi faciəsini dilə gətirib, rus və fars imperiyasının pəncəsi altında inləyən Azərbaycan xalqının azadlıq və istiqlal uğrunda ədalətli mübarizəsinə qoşulub.

Bu poemaya görə 1962-ci ildə şair "millətçi" damğası ilə Azərbaycan Dövlət Universitetindən çıxarılıb, yalnız 2 ildən sonra işə bərpə edilib.

B.Vahabzadə 70-dən artıq şeir kitabının, 2 monoqrafiyanın, 11 elmi publisistik kitabın və yüzlərlə məqalənin, eləcə də tarixi və müasir mövzuda 20-dən artıq iri həcmli poemanın müəllifidir. Şairin əsərləri – şeir kitabları, dramları və publisistik yazıları dünyanın bir çox dillərinə, o, cümlədən ingiliss, fransız, alman, fars, türk, polyak, ispan, macar, keçmiş Sovetlər Birliyi xalqlarının dillərinə tərcümə edilib.

B.Vahabzadə 2009-cu il fevralın 13-də, 83 yaşında uzun sürən xəstəlikdən sonra Bakıda vəfat edib.

Gürcüstan hakimiyyətində kadr dəyişikliyi gözlənilir

“İmedi” teleşirkətinin məlumatına əsasən, xarici işlər naziri Tamar Beruçaşvilinin yerinə iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Qiorqi Kvirikaşvili gələ bilər. Kadr dəyişikliyi sentyabrda gözlənilir.



Gürcüstanın xarici işlər naziri Tamar Beruçaşvili özünün mümkün istefası barədə mətbuatdan xəbər tutduğunu bildirib. T. Beruçaşvili jurnalistlərə bildirib ki, bütün məlumatı mətbuatdan aldığına görə bu barədə ətraflı heç nə deyə bilməz.

Qiorqi Kvirikaşvili də mümkün təyinatı ilə bağlı jurnalistlərin suallarına şərh verməkdən imtina edib.

İrakli Qaribaşvili Çində rəsmi səfərdə olacaq

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili sentyabrın 8-dən 13-ə kimi Çində səfərdə olacaq. Baş nazir Dal-yan şəhərində keçiriləcək Dünya İqtisadi Forumunda iştirak edəcək. Səfər çərçivəsində ikitərəfli yüksək səviyyəli görüşlərin keçirilməsi də planlaşdırılır. Əsas görüş Çinin baş naziri ilə baş tutacaq. Həmçinin Dal-yan və Pekin şəhərlərində iri maliyyə şirkətlərinin nümayəndələri ilə də görüşlər nəzərdə tutulur.

Sentyabrın sonunda isə Gürcüstanın Baş naziri Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfər edərək BMT-nin Baş Assambleyasının 70-ci sessiyasında çıxış edəcək. ABS-a səfəri çərçivəsində Qaribaşvilinin ikitərəfli və geniş görüşləri nəzərdə tutulur.

Batumi-də yerli müsəlman icmasının rəhbəri üçün yeni iqamətgah tikilir

Batumi-də yerli müsəlman icmasının müftisi üçün yeni iqamətgah və mədrəsə tikiləcək.

Bunu Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Baş nazir Batumi-də yeni istifadəyə verilən “Kolizey” mehmanxanasının açılışında iştirak edib, müfti üçün tikilən iqamətgahda və mədrəsədə inşaat işlərinin gedişi ilə tanış olub.

İ.Qaribaşvili deyib ki, dini icmalar üçün iqamətgah və ibadət yerləri hökumətimizin təşəbbüsü ilə tikilir. Bundan əvvəl yerli müsəlmanlara, digər etnik azlıqlara



kifayət qədər diqqət yetirilmirdi. Bidzina İvanişvilinin hakimiyyətdə olduğu qısa müddətdə dini işlər üzrə Dövlət Agentliyi yaradıldı. Biz həmin təşəbbüsü inkişaf etdirməklə ölkəmizdəki dini icmalara diqqət və qayğı göstəririk. Bu, bizim siyasətimizin əsasını təşkil edir.

“İnanırıq ki, Batumi-də inşa olunan iqamətgah və mədrəsə müsəlmanlar üçün çox gözəl və nümunəvi mərkəz olacaq”, – deyərək İrakli Qaribaşvili əlavə edib.

Gürcüstanda 120 həkim məsuliyyətə cəlb edilib

Bu barədə Gürcüstan Səhiyyə Nazirliyi bildirib.

Məlumatla görə, 2014-cü ildə 40 həkimin sertifikatının qüvvəsi 6 ay müddətinə dayandırılıb və 65 həkim yazılı xəbərdarlıq alıb.

2015-ci ildə həkimlərin məsuliyyətsizliyi ucbatından 30 qadın doğuş zamanı həyatını itirib, 919 körpə isə ölü doğulub. 2015-ci ildə səkkiz həkimə yazılı xəbərdarlıq edilib, yeddi həkimin isə aldığı sertifikatın müxtəlif müddətlərə qüvvəsi dayandırılıb.

Məlumatda həmçinin qeyd olunur ki, Gürcüstanda yarım il ərzində 1 yaşınadək olan 812 uşaq həyatını itirib.

“Vahid Qafqaz” („ONE CAUCASUS”) festivalı başladı

Əvvəlcə avqustun 25-də Marneulinin Mülki Məşğulluq Mərkəzində “Vahid Qafqaz” („ONE CAUCASUS”) festivalına həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirildi.

Mətbuat konfransında Marneuli bələdiyyəsinin icra başçısı Merab Topçişvili, festivalın koordinatoru Abdulla Mehdiyev, festivalın təşkilatçısı Vitek Hebanovski, rayon icra hakimiyyəti maliyyə-büdcə şöbəsinin rəhbəri Vüqar Məmmədov özünüidarəetmənin əməkdaşları, mətbuat işçiləri, Marneuli bələdiyyəsinin sakinləri, qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri və digər maraqlanan şəxslər iştirak etdilər.

Konfransda çıxış edənlər festival barədə ətraflı məlumat verərək, bir daha festivalın keçirilməsinin vacibliyindən söz açdılar.

Bundan başqa “Bərabər iştirakçı büdcəsi” layihəsi barədə hesabat verildi.



QHT rəhbərləri, könüllülər və jurnalistlər qatılıblar. Tədbir çərçivəsində “Vahid Qafqaz” şəhərciyi tikilib və burada müxtəlif motivli tədbirlər keçiriləcək. Üç gün davam edəcək festivalda Polşadan və Seneqaldan, Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstandan olan musiqiçilər, həmçinin Marneulidən gələn musiqi və rəqs kollektivləri rəngarəng proqramlarla çıxış edəcəklər. Qeyd edək ki, beynəlxalq musiqi festivalı Marneuli rayon icra hakimiyyətinin dəstəyi və Polşa Respublikası Milli İrs və Mədəniyyət Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilir. Beynəlxalq musiqi festivalı avqustun 29-da başa çatacaq.

“RegionPress”

Qeyd etmək lazımdır ki, Marneuli Gürcüstanda bu proqramın uğurla həyata keçirildiyi ilk bələdiyyədir.

Avqustun 27-də isə Marneulidəki Tserakvi kəndində “One Caucasus” (Vahid Qafqaz) adlı beynəlxalq musiqi festivalının açılışı olub. Tədbirdə Kvemo Kartli bölgə qubernatoru Paata Xizanişvili, Marneuli rayon icra hakimiyyətinin başçısı Merab Topçişvili, rayon bələdiyyəsinin sədri Nəbi Abdullayev iştirak ediblər. Qeyd edək ki, Marneulinin Tserakvi kəndində baş tutan beynəlxalq musiqi festivalına 12 ölkədən musiqi kollektivləri, dövlət və hökumət nümayəndələri,



“İberiya” ansamblı beynəlxalq müsabiqədə iştirak edir

Avqustun 23-də Marneuli Mədəniyyət Evinə fəaliyyət göstərən “İberiya” xoreoqrafik ansamblı, mədəni-mübadilə proqramı çərçivəsində rəsmi dəvət əsasında, Bolqarıstanın Primorsko şəhər meriyası tərəfindən təşkil olunmuş “Primorsko-2015” XII beynəlxalq gənc yaradıcılar müsabiqəsində iştirak etmək üçün yola düşüblər.

“Primorsko-2015” müsabiqəsi cari ilin avqustun 25-də başlayaraq sentyabrın 1-dək davam edəcək.

Qeyd etmək lazımdır ki, Besarion Kiparoidzenin rəhbəri olduğu “İberiya” xoreoqrafik ansamblı yalnız Kvemo Kartlidə məşhur deyil. Ansambl Gürcüstan miqyasında yaxşı tanınır. İndi isə xoreoqrafik ansambl Avropa qarşısında çıxış edir.

“İberiya” ansamblına uğurlar arzulayırıq!



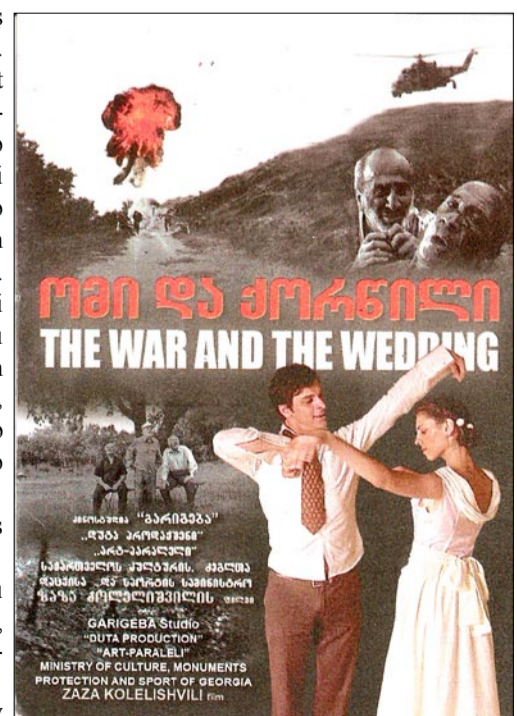
Müharibə həm qalib, həm də məğlub tərəf üçün faciədir

Gürcüstan televiziyaının birinci kanalı ilə 2008-ci ilin avqustunda baş vermiş Gürcüstan-Rusiya müharibəsi barədə “Müharibə və toy” filmi nümayiş etdirilmişdir. Filmin ssenari müəlliflərindən biri, məşhur rejissor Tengiz Txilava bizimlə söhbət zamanı demişdir ki, həmkarlarımız Paata Berikaşvili və Zaza Kolelişvili ilə real faktlara söykənən “Müharibə və toy” filmi çəkməyi qərara aldılar və qısa müddətdə onu başa çatdıraraq bildirdilər. Həqiqətən də, avqustun 9-da müharibənin baş verdiyi Qori rayonunun Dzevera kəndində toy mərasimi keçirilmiş, gələcək ailəsi və kəndin sakinləri müharibənin getdiyində baxmayaraq, toyda bütün adət-ənənələrin həyata keçirilməsini qərara almış, göydən od-alov yağsa da, buna əməl etmişlər. T.Txilava bildirmişdir ki, filmdə müharibə ölüm, toy isə həyat simvolu kimi təqdim edilmişdir. “Biz çalışdıq ki, gürcü xalqının indiyədək qoruyub-saxladığı qəhrəmanlıq ruhunu, həmçinin müharibədə uşaqlıq dostları, qonşular və yaxınların bir-birinə qalşı vuruşması kimi faciəni, eyni zamanda müharibənin məğlub olan, həm də qalib gələn tərəf üçün eyni cür faciə olduğunu nümayiş etdirək. Müharibə zamanı insanlığı saxlamağın çox çətin məqamları da “Müharibə və toy”da özünə yer almışdır”.

Gürcüstan Müdafiə Nazirliyi filmin çəkiliş qrupuna böyük yardım etmiş, döyüş mənzərələrinin çəkilişində isə müharibə iştirakçısı olan hərbiçilər iştirak etmişlər.

Filmin quruluşçu-rejissoru Zaza Kolelişvili, operatoru Mindia Esadze, rəssamı Malxaz Kuxaşvili, bəstəkarı Qiqi Dedalamazişvili, baş rolları Elene Kolelişvili, Roland Okropiridze, Akaki Xidaşeli, Givi Çuqaşvili, Levan Lordkipandze, Kartlos Maradişvili və başqaları ifa edirlər.

İslam Əliyev



“SOCAR Turkey Enerji” TANAP qaz boru kəmərinə pay əldə edir

“SOCAR Turkey Enerji” şirkəti TANAP qaz boru kəmərinin səhmlərinin 7 faizini əldə etmək niyyətindədir.

Trend-in xüsusi müxbirinin verdiyi məlumata əsasən, bu barədə jurnalistlərə “SOCAR Turkey Enerji”-nin prezidenti Kənan Yavuz deyib.

Qeyd edək ki, TANAP layihəsi Azərbaycanın “Şahdəniz” yatağından çıxarılan qazın Gürcüstan - Türkiyə sərhəddindən Türkiyənin qərb sərhədlərinədək nəqlini nəzərdə tutur. TANAP boru kəmərinin ilkin buraxılış qabiliyyəti ildə 16 milyard kubmetr təşkil edəcək.

“SOCAR Turkey Enerji” planlaşdırılan 7 faizi SOCAR şirkətindən ala bilər.

Xatırladaq ki, SOCAR hazırda 58 faiz paya sahibdir. Ümumilikdə TANAP layihəsi 10 milyard dollar məbləğində qiymətləndirilir.



Alim xərçəngi Snoudenin şərəfinə adlandırdı

Almaniyalı alim Kristian Lukhaup (Christian Lukhaup) İndoneziya çay xərçənginin bir növünü ABŞ kəşfiyyat xidmətinin keçmiş əməkdaşı Edvard Snoudenin şərəfinə adlandırdı.

Alim xərçəngin “Cherax snowden” növünü ilk dəfə 2006-cı ildə görüb. Ancaq hələ bu il təsvir edilməsi və lazımı tədqiqatların aparılması üçün bu növün nümayəndələri barədə ətraflı məlumat əldə edə bilməz.

K.Lukhaup “Washington Post” qəzetinə verdiyi müsahibədə bildirdi ki, yeni növləri təsvir edərkən onlardan birini Edvard Snoudenin şərəfinə adlandırmaq qərarına gəlib.

“Cherax snowden” çay xərçəngləri Yeni Qvineya adasının qərb bölgəsində şirinsulu çaylarda yaşayır.



ATƏT: Donbasda sentyabrın 1-dən atəşkəs rejimi qüvvəyə minir



Ukrayna üzrə üçtərəfli (Ukrayna-Rusiya-ATƏT) təmas qrupunun növbəti iclasında sentyabrın 1-dən Donbasda atəşkəs rejiminin elan edilməsi haqqında razılığa gəlinib.

Bu barədə ATƏT-in xüsusi nümayəndəsi Martin Saydik bildirib.

Onun sözlərinə görə, iclasda tərəflər təmas xəttində yeni dörs ilinin ilk həftəsində davamlı atəşkəsin təmin edilməsi və cəbhə boyu yerləşən təhsil müəssisələrinə dair məlumat mübadiləsi aparmaq qərarına gəliblər.

“Bununla bağlı tərəflər müvafiq məlumatları ATƏT-ə verməlidirlər”, deyərək M.Saydik bildirib.

ATƏT sentyabrın 1-dən etibarən əldə olunan razılaşmanın yerinə yetirilməsinə nəzarət edəcək.

Dünya Bankı Ukraynaya 500 milyon dollar ayırır

Dünya Bankı Ukraynaya 500 milyon dollar məbləğində maliyyə yardımının ikinci tranşının ayrılması barədə qərar qəbul edib. Bu barədə qərar bankın Direktorlar Şurasının 25 avqust tarixli iclasında qəbul edilib. Yardım Ukrayna hökumətinin islahatlar proqramına dəstək məqsədilə ayrılıb.

Qeyd edək ki, islahatlar dövlət sektoru, biznes mühiti, eləcə də, enerji sektoruna və sosial yardım sahələrində idarəçiliyin təkmilləşdirilməsi məqsədi daşıyır.

Bankın nümayəndələrinin məlumatına görə, sonuncu tranş bu ilin fevralında ayrılıb və Ukraynaya 2 milyard dollar həcmində maliyyə yardımını nəzərdə tutan geniş maliyyə paketinin bir hissəsidir.



Astanada Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının informasiya və media məsələləri üzrə nazirlərinin ilk görüşü keçirilib

Qazaxıstanın paytaxtı Astanada Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının (TDƏŞ) informasiya və media məsələləri üzrə nazirlərinin birinci görüşü keçirilib.

Toplantıda vahid Türk Xəbər Kanalının yaradılmasına dair hesabat təsdiq olunub, Türk Şurasının milli televiziya kanalları arasında Əməkdaşlıq Protokolu və Türkdilli ölkələrin Xəbər Agentlikləri arasında işbirliyinə dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının (TDƏŞ) informasiya və media məsələləri üzrə nazirlərinin birinci görüşündə ölkəmizi

Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun başçılıq ilə İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinin baş direktoru Cəmil Quliyev və Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin baş direktoru Aslan Aslanov ibarət nümayəndə heyəti təmsil edirdi. Tədbirdə çıxış edən Əli Həsənov müzakirə olunan təşəbbüslərin və imzalanmış sənədlərin Prezident İlham Əliyev tərəfindən dəstəkləndiyini vurğulayıb. O, çıxışında türk dünyasının inteqrasiya prosesində özünəməxsus yeri olan Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının uğurlu birlik modeli kimi artıq özünü təsdiqlədiyini qeyd edərək bildirib ki, təşkilat həm də ölkələrimizi narahat edən mürəkkəb global və regional geosiyasi prosesləri, mövcud problemləri müzakirə etmək, çıxış yolları axtarmaq və adekvat addımlar atmaq üçün olduqca vacib platformadır. Hazırda beynəlxalq aləmdə və regionumuzda sabitliyə zərər vuran bəzi neqativ proseslərin həm də Türk dünyasında asayış, sülh və əmin-amanlığa təhlükə yaratmasından narahatlıq ifadə edən Ə.Həsənov Türkdilli dövlətlərə qarşı aparılan kampaniyaların eyni mərkəzdən idarə olunduğunu, vahid məqsəddə - ölkələrimizin inkişafına, birlik və bərabərliyinə mane olmağa xidmət etdiyini və global informasiya şəbəkəsinə obyektiv məlumatların ötürülməsi üçün vahid informasiya məkanına ehtiyac duyulduğunu diqqətə çatdırıb.

Global informasiya məkanına sərbəst çıxışın təmin edilməsi və birgə fəaliyyətin təşkili, ölkələrimizə qarşı aparılan qarayaxma kampaniyalarının qarşısının alınmasında qüvvələrimizin birləşdirilməsi və Türkdilli dövlətlərin qarazlı transmilli media şirkətlərindən asılılığına son qoyulması məqsədi ilə alternativ informasiya mənbəyinin - Beynəlxalq Türk Xəbər Kanalının yaradılması təşəbbüsün ölkələrimiz üçün tarixi əhəmiyyətə malik olduğunu qeyd edən Əli Həsənov kanalın Türk dünyasının mərkəzləşmiş xəbər siyasətinin də formalaşmasına önəmli töhfə verə biləcəyini vurğulayıb. O, Türk Şurasının informasiya nazirlərinin və mediaya məsul rəhbər şəxslərinin toplantısının mütəmadi olaraq, ildə bir dəfə keçirilməsini və növbəti görüşün Azərbaycanda təşkil edilməsini təklif edib.

Sonra görüşdə TDƏŞ ölkələri mediaya nazirləri və mediaya məsul rəhbər şəxsləri İnformasiya və Media üzrə Birgə Əməkdaşlıq Protokolu imzalanıb. Sənədi Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Əli Həsənov, Qazaxıstan İnvestisiya və İnkişaf naziri Asset İssakeşev, Türkiyə TRT kanalının baş direktoru Şenol Göka, Qırğızıstan mədəniyyət, informasiya və turizm naziri Altınbek Maqsudov və TDƏŞ baş katibi Ramil Həsənov imzalayıblar. Tədbirdə həmçinin TDƏŞ ölkələri Milli Xəbər agentlikləri arasında Anlaşma Memorandumu və TDƏŞ ölkələri Milli Televiziya Kanalları (İTV, KAZTRK, KHABAR, KTRK, TRT) arasında Əməkdaşlıq Protokolu da imzalanıb. Görüşdə TDƏŞ ölkələri informasiya və media məsələləri üzrə nazirlərinin ikinci görüşünün 2016-cı ildə Azərbaycanda keçirilməsi təklifi yekdilliklə təsdiqlənib.

AzərTAc

Türkiyə KİV-ləri "Qarabağ" və "Qəbələ"nin uğurundan yazdı



Türkiyənin nüfuzlu KİV-ləri Azərbaycan klubları "Qarabağ" və "Qəbələ"nin Avropa Liqasının grup mərhələsinə yüksəlməsinə biganə qalmayıb.

"NTV Spor" telekanalının saytı "Azərbaycandan tarixi uğur", "TRT Spor" telekanalının saytı isə "Qarabağ"da böyük sevinc" başlıqlı xəbərdə klubların uğurundan yazıb.

Məşhur "Fanatik.com.tr" idman saytı komandaların oyunları barədə xəbəri "Azərbaycan futbolu dastan yazdı" başlığı ilə verib.

Bundan başqa sporx.com, spor.mynet.com, və tr.eurosport.com saytları da bu möhtəşəm uğurlardan yazıb.

“İŞİD”ə qarşı hava əməliyyatlarının texniki detalları razılaşdırıldı

Vaşinqton və Ankara Türkiyənin “İŞİD” terror qruplaşmasına qarşı hava əməliyyatlarında iştirakının texniki detallarını razılaşdırıblar.

“TASS”ın verdiyi xəbərə görə, bu barədə Pentaqonun mətbuat katibi Piter Kuku bildirib. Onun sözlərinə görə, Türkiyə yaxın zamanda koalisiyanın terrorçulara qarşı apardığı hava əməliyyatlarına qoşulacaq. “Türkiyənin koalisiyaya tam qatılması üçün texniki detalların razılaşdırılması başa çatıb”, deyərək Kuk qeyd edib.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Türkiyə XİN rəhbəri Mövlud Çavuşoğlu ABŞ və Türkiyənin “İŞİD”ə qarşı birgə addımların atılmasına dair aparılan danışıqlarda növbəti mərhələnin çatdığını bildirib.

Qeyd edək ki, Mövlud Çavuşoğlu ötən gün “Röyters”ə müsahibəsində Türkiyə və ABŞ-ın “İŞİD”-in Suriyadakı mövqelərinə qarşı kompleks hava əməliyyatı keçirməyə hazırlaşdıklarını bildirib.

Zərbələrin Suriyanın Türkiyə ilə həmsərhəd şimal bölgələrinə endirmək planlaşdırılıb.



1521 — Belqrad Osmanlı ordusu tərəfindən işğal olunmuşdur.

1833 — Britaniya Parlamenti Britaniya İmperiyasının əksər ərazilərində köləliyi ləğv edən qanun qəbul etmişdir.

1919 — Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti xalq maarifinin, orta məktəblərin milliləşdirilməsi haqqında qanun qəbul etmişdir.

1991 — Ukrayna SSRİ-nin tərkibindən çıxdığını elan etmişdir.

2007 — Türkiyə Respublikasının 11-ci prezidenti Abdullah Gül vəzifəsinin icrasına başlamışdır.

YETİM GÜRCÜ



Qədim Tiflisin qədimliyində, qədim Tiflisin qədimliyində sazın-sözün öz yeri olub. Saza-sözə qiymət qoyulub. Qədim Tiflisin küçə və bağlarında, çayxana və traktirlərində tavar sazın, qara zurnanın, kamanın-tarın ecəzkar səsi, ahəngi, səs uyuşu öz həvəskarlarının ruhunu oxşayıb, onlara xüsusi zövq verib. Qədim Tiflisin koloritində sazəndə, xanəndə, aşiq və ozan özü-nəməxsus yer tutub. Qaraçoxelilər (qaraçuxalılar) tərəfindən bağ və küçələrdə, Kür üzərindəki ot tayasında gecələr şamın, çıraqdanın işığında bayatı, mükəmməs, şikəstə, təsniflər üstündə oxunan havalar qəlb oxşayıb, ruha dad verib. Qədim Tiflisə yaxşı bələd olan şair-akademik İosif Qrişaşvili burada yaşayıb yaradan sazəndələrdən yazarkən Mirzəcan, Hacı Yusif, Məşədi İsi, David bəy (Tarzən), Abdülbaqi (Bülbülağa), Dilmanlı Həsən, Zülal, Həsənçə, Həşim, Ağacan, Şöhliyyə, Allahverdi, Səttar, Cəfər və başqalarının adını çəkib. Qoşularının əksəriyyəti Azərbaycan dilində olan sazəndə Sayat Nova sənətini Qivişvili, Skandarova, Hazira, sonralar isə Ganciskareli, Bəcəra, Yetim Gürcü və başqalarının davam etdirdiyini yazır. Onlar arasında ən populyarı Yetim Gürcü olub. Qədim Tiflisin koloritində hopmuş musiqi həmahəngliyində, sazın-qoşunun həlimliyində Yetim Gürcünün yeri xüsusi olaraq bəllidir. Həyatda yetim olsa da və bu yetimlik adına yaraşdırılsa da, sənəd dünyasında, qədim Tiflisin ilahiliyində onun yetimliyini hiss olunmamış, onun doğmalarına çevrilən pərəstişkarlarının sayı-hesabı olmamışdır. Adının da, özünün də qəribə olduğu Yetim Gürcünün taleyi Qədim Tiflislə sıx şəkildə bağlı idi. Qədim Tiflis, onun kintosu, qaraçoxelisi onun üçün doğma idi, əziz idi.

Qədim Tiflis musiqisinin tədqiqatçısı Aleks Barnov Yetim Gürcü sənətinin vurğunu olmuş, onunla dostluq etmişdir. O, bu barədə özünün «Qədim Tiflisin musiqiçiləri» kitabında yazır: «Nə edim, sevirməm Tiflisi. Əslən tiflisli olan, uşaqılıq illərindən qaraçoxelilər arasında böyüyən, Yetim Gürcü və İosif Qrişaşvilinin yaxın dostu, məgər Tiflisi və onun musiqisini sevməyə bilərmim?»

Qədim Tiflisdə səgah, şikəstə, təsnif, bayatı, rast, şüştər, cahargah, şahnaz və üstündə ifa olunan havalar çox geniş yayılmışdı. Muxambazi Tiflis qaydasında xüsusi ahəng və ritm ilə ifa olunan muğamat Tiflis koloriti üçün xarakterik idi. Aleks Barnovun dediyinə görə, «İran muğamatından fərqli olaraq, onun ləmsini uzatmaq-yubatmaq xarakterizə etmir. Muxambazi Tiflisdə yaranmış və yalnız orada ifa olunur». Odur ki, Yetim Gürcü şeirlərinin çoxunu muxambazi havasında oxuyurdu.

Bədnam qonşular hər bir şeydə, hər yerdə özlərinə məxsus cizgilər axtarmağı, başqalarınınkini özlərininki etməyi, mənimsəməyi bir növ özlərinə vərdiş etmişlər. Yetim Gürcünü də özlərininki kimi qələmə verməyə çalışmışlar. Yaxşı ki, Yetimin elə özü öz sağlığında onlara kəsərli cavab vermişdir. Yetim gürcünün öz dostu Aleks Barnova da dediyi kimi, Onun gürcü olmağı şeirlərindən də duyulur:

*Əcdadlarım ilə gürcüyəm,
Çar Vaxtanqın nəslindəyəm.*

Fikrimizi daha dəqiqləşdirmək üçün Aleks Barnova müraciət etmək istəyirəm. O, belə xatırlayır: «Yetim Gürcü hər millətdən olan xalqı hədsiz dərəcə sevirdi. Lakin onun başqa bir millətin oğlu kimi qələmə verilməsini xoşlamazdı. Buna bir fakt məni əmin etdi. 1928-ci il idi. Vera parkında xanəndə Xaçik Talqaukov(sonralar zurnaçılar dəstəsinin başçısı) ilə Data Zubişvilinin uşaqları bir-biriləri ilə mübahisə aparırdılar. Sonuncular deyirdilər ki, Yetim gürcüdür, Xaçik isə onlarla razılaşmayıb deyirdi ki, ermənidir. Bu zaman bağa mən də getdim. Mərcləşənlər məni görən kimi mənə tərəf gəldilər. Yetimin bir dostu kimi, onun milliyətini soruşdular. Bu məsələ barəsində Yetim ilə heç bir zaman danışmadığımdan onlara cavab verə bilmədim. Yetim Gürcü bu zaman harasa getmişdi. Gələndə ondan hansı millətdən olduğunu soruşdum. Yetim mənim belə gözlənilməz sualımdan çox inciyərək dedi ki, bunu mənədən sən soruşmursan! Başa düşmüşdü və mən də işin nə yerdə olduğunu ona danışdım. Hiss etdim ki, onun xoşuna getmədi. Xaçiki çağırıd və hörmət etməsinə baxmayaraq,- Mən ki, gürcüyəm, Yetim Gürcü. Bunlar mənim mahnılarımda da aydın şəkildə öz əksini tapmışdır,- deyərək onu çox məzəmmət etdi».

Yetim Gürcü el nəğməkarı, şənlik, ziyafət nəğməkarı idi. Qoşduğu qoşular, oxuduğu mahnılar bir növ süfrəyə xeyir-dua, məclis əhlinə isə məsləhət idi. Demək olar ki, tamadanın süfrə arxasında daha deməyə sözü qalmırdı:

*Bizim tamada sağ olsun.
Yaxşı bir kef keçirək.
Bu dünyadan gedəsiyik.
Vaxt var ikən şənlik.
Ömrümüzün hər anını
Şadyanahla keçirək.
Şərablə ağılı itirən,
Süfrəmizə yaxın qoymayacaq...
...Dostu dar gündə tapaq,
Kömək olaq, dayaq olaq.
Validəylərə hörmət edək,
Yoldaşlardan ayrılmaq,
Uşaqlara bilik verək,
Heyvan kimi böyütməyək.
Kef məclisi olanda
Yetim Gürcünü də çağırın.*

*(sətri tərcümə; bundan sonra nümunə
gətirilən şeir parçalarının da sətri tərcüməsi
verilmişdir)*

Yetim Gürcü Dabğışvilinin əcdadları Osmanlıların hücumlarından biri zamanı əsir aparılır. Onlar Osmanlıda müsəlmanlığı qəbul edirlər. O vaxtlar onları gürcülər adlandırırıldı. Bir vaxt keçəndən sonra Yetimin atası İbrahim geri qayıtmağa müvəffəq olur. Yetim Gürcü 1875-ci ildə Tiflisdə dabbacı, dəriçi ailəsində anadan olmuşdur. Elə soyadı da dabbacı sözündən götürülmüşdür. Belə ki, qədim Tiflisdə peşədən soyadın götürülməsi bir qaydaya çevrilmişdi. Məsələn: Xarazişvili, Dalakişvili, Xabazi, Mçedlidze-Mçedlişvili, Xaratişvili, Şatıraşvili, Dulqrişvili və onun qohum-əqrəbası olmadığından, öləndən sonra bir kimsəsi qalmayacağına görə atası oğlunun adını Yetim qoyur. Onun haqqında yazı yazan azərbaycanlı müəlliflərin bəzisi bu adın ona Bakıda verildiyini fərz edir. Ona kimi məgər onun adı yox imiş? Yetim 15 yaşında ikən atası dünyadan köçür. Anası və kiçik bacısı onun himayəsində qalır. Musiqi alətləri ustası yanında şeyird kimi işə başlayır. Çonquri, qaval və tar hazırlamağı öyrənir. Onları evdə də hazırlayır. Bununla yanaşı mağazadan çıxartdığı kitabları Tiflis bağlarında satır. Bu yol ilə qazandığı pul ilə ailəsini, özünü saxlayır.

Bir neçə ildən sonra bədbəxt hadisə nəticəsində anası da dünyadan köçür. Bacısı ilə birlikdə Xarpuxdan Metex məhəlləsinə balaca bir otağa köçür. Mananaşvililərin zirzəmisində yaşayır. Burada onun yanına musiqiçilər tez-tez gəlmiş, gənclərə də

həvəslə mahnılar öyrədərmiş.

Çarın ordusuna çağırılarda əsgərliyə getməkdən imtina edərək qaçıb çörəkçilərin yanında gizlənir. Burada çörəkçilik peşəsinə də yiyələnir. Lakin tezliklə onu hərbi borcunu yerinə yetirmək üçün taparaq məcburi Jitomirə göndərirlər. Oradan da qaçaraq əvvəlcə Odessada, sonra Batumda, nəhayət, Bakıda gizli şəkildə yaşamağa olur. Burada 1905-1907-ci illər neft sənayesində çalışır. Orada fəhlələrin yığınaqlarına gedir, çağırış şeirlərini oxuyurmuş. Fəhlə yığınaqlarının birində hələ bir öz bayrağını da çıxartmışdır. Orada yazılmış: «Sevinirəm, amma ki, inanmıram!» 1907-ci ildə Yetim Gürcü rus imperializminə qarşı yönəldilmiş nümayişlərdə iştirak etdiyinə görə yenə ələ keçir. Bu dəfə o, Polşaya, Volın quberniyasının Dubno həbsxanasına göndərilir. Cəzasını çəkən Yetim Gürcüyə Tiflisdə yaşamaq hüququ yalnız 1916-cı ildə verilir. Geri qayıdan söz ustası doğma şəhəri belə salamlayır:

*Salam, mənim Tiflis şəhərim.
Sənin itkin düşmüş oğlun qayıtdı.
Ey, Gürcüstanın torpağı, daşı, yeri,
12 ilin əzabkeşi qayıtdı...
...Müqəddəs torpaq, ölməz yazarlar,
Onların qəbrini ziyarətə gəlmişəm.*

Yetim Gürcü xalq dilində, sadə dildə Qədim Tiflisin havaları üzərində bədahətən şeirlər söyləyərmiş. Onun şeirlərində əsasən qədim Tiflis həyatı, qədim Tiflisin ilahiliyi öz əksini tapmışdır. Bunlar da poetik cəhətdən çox təsirli və güclü olmuşdur. O, təşbeh və mübaligələrdən də ustalıqla istifadə etmişdir:

*Sənin haqqında o qədər şeir yazaram,
Yer üzünü tamam örtər.*

Yaxud
*Bülbül üçün may ayısan.
Mənim deyilsənsə, bəs kiminsən?
Və yaxud
Hər səhər evinin qabağına gələrək
Dilənçitək əl uzadıram.
Sən ölməzlik qızılğülünən,
Ətrin üçün mən ölürəm.*

Yetim Gürcünün ahıl vaxtlarında Verada «Su nasosu»nun yaxınlığında bir balaca otağı var idi. Qalaktion Tabidze, Aleks Barnov onun yanına tez-tez gəlmiş. Sən demə, Yazıçılar İttifaqına ərizə yazanda nəzmlə yazıb. Nə vaxta qədər yetim olacağını, yazıçıların sırasına qoşulmaq istədiyini bildirib. Həmin vaxtlar Yetim Gürcü ittifaqa üzv qəbul edilir, Yazıçılar ittifaqı tərəfindən hələ bir onun otağını da təmir etdirir, gözəlləşdirir. O da müqabilində ömrü boyu Aleksandr Barnovu unutmur. Xəstələndən zaman ona şeir də həsr edir:

*Kim el üçün ağlayar,
Onun göz yaş qurumaz.
Yazda yağış gündə
Çay da quruyar.
Gün bədi, ay da itdi,
Mənə hər şey qara gəldi.
Yetim Gürcüyə kim qaldı,
Barnov da ki, xəstələndi.*

Yetim Gürcü öz şeirlərində Azərbaycan sözləri ilə yanaşı o vaxtlar çox istifadə olunan rus sözünü də işlədir, dövrün haqsızlığını poetik şəkildə ifadə edir:

*Yetim Gürcü, kimdən şikayətlənirsən,
«Sudya» da ögey analıq edir.
Sən daha həmin aslan deyilsən.
İndi sənə tülkü də zor gəlir.*

«Dünya dövr edir» şeirində həyatın qanununu belə verir:

*Dünyaya gəlirlər, sonra gedirlər.
Sevincin sonu kədərli bitir.
Ey, Yetim Gürcü, sən də hazırlaş,
Hamını qara məzar gözləyir.*

Yetim Gürcü şeirlə nəfəs almış, mahnı ilə yaşamışdır. Tənhalığını, yetimliyini şeirə,

mahnıya vermişdir. Onlarsız həyatın mənası olmadığını düşünür. Mahnılarının birində yazır:

*Onda ölsün Yetim Gürcü,
Nə vaxt şeirin tükəndisə.*

1895-ci ildən gürcü, azərbaycan, erməni dillərində sinədən şeirlər söyləyərmiş. Şeirlərində və «Anna bacı» poemasında Sayat Nova kimi qarışıq ifadələrdən istifadə edərək çoxlu Azərbaycan sözləri də, məsələn: «loğman», «Gürcüstan», «bilən», «gəldi», «məclis», «avara», «qurban», «xal», «qarpız», «xudavənd» sözlərini, «Salam, xoş gəldin», «Vay halına», «Yana-yana», «Bu Bayramın atıdır, bacı de, sənə kim verdi», «Tez qaçaq, Anna qızdı» ifadələrini işlətimişdir.

Yetim Gürcünün özünün zurnaçılardan ibarət dəstəsi də var idi. O məktəbə getməmiş, yazı-pozunu kağız torbaları üzərində yazmaqla öyrənir. Onun yaxşı səsi var imiş. Toylara tez-tez gedər, dövrün şairlərinin şeirlərini də yaxşı avazla ifa edərmiş. Onun ilk kitabı kifayət qədər böyük «Anna bacı» poeması 1909-cu ildə nəşr olunur. «Yeni nəğməkar və nəğmələr» şeirlər toplusu 1911-ci ildə, «Yetimin yeni şeirləri»- 1913-cü ildə, «Tanqo» kitabı 1914-cü ildə nəşr olunur. 1928-ci ildə İosif Qrişaşvili, 1958-ci ildə isə Andro Tevzadze şairin «Seçilmiş əsərləri»ni nəşr etdirir

1969-cu ildə «Merani» nəşriyyatı tərəfindən Yetim Gürcünün Aleks Barnovun tərtibatı ilə şeirlər kitabı nəşr olunur. Kitabın redaktoru K.Kaladze 30 şeiri Yetim Gürcünün dəst-xəttinə, üslubuna uyğun gəlmədiyinə görə şübhəli hesab edərək çıxardır. Georgi Leonidze adına Dövlət Gürcü Ədəbiyyatı Muzeyində Yetim Gürcünün əlyazmaları arasında Azərbaycan dilində də şeirləri vardır. Gürcü hərfləri ilə yazılmış bu şeirlər arasında Yetim Gürcüyə aid olmayan şeirlər də vardır. Şeirlər naməlum şəxs tərəfindən köçürüldüyündən xətti oxumaq çox çətinidir.



Odur ki, Azərbaycan ədəbiyyatının yaxın dostu, qızgın təbliğatçısı, Sayat Nova və Yetim Gürcünün tədqiqatı ilə məşğul olan şair-tərcüməçi Zevza Medulaşvili ilə bu əlyazmalar üzərində araşdırma aparmaq, Yetim Gürcünün Azərbaycan dilində olan şeirlərini üzərə çıxarmaq və ona aid olmayan əlyazmaların müəlliflərini müəyyən etmək niyyətindəyəm.

Yetim Gürcü məhəbbət, sevgi şairi olmaqla yanaşı dostluğun çarçısı idi. Millətindən asılı olmayaraq hamını bir gözdə görürdü, hamını sevirdi. Şeirlərinin birində yazır:

*Gərək dost kimi yaşaya
Qrikul, İvane, Aliya. (yəni Əli)*

Bu şeirində gürcü, rus və azərbaycanlı arasındakı dostluqdan söz açır. Bədxah qonşuların nümayəndəsinin adı heç də çəkilmir. Atasını İbrahimdən başqa Qriqor da deyər çağırılmış, qədim Tiflisdə öz aralarında Qrikul da deyilirmiş. Məhz elə gürcünü Qrikur adı ilə vermişdir.

Mirzə Məmmədovlu
tərcüməçi-tədqiqatçı

“Kor xəlifə” Tiflisdə (antipod)

Etiraf edirəm ki, mən tarixi hərdən-hərdən qulağa xoş gəlmək səviyyəsində bilirəm. Amma tarix elmini həqiqəti demək səviyyəsində bilən Mirzə Qələm iddia edir ki, burada haqqında söhbət gedən “kor xəlifə”nin neçə əsr bundan əvvəl Bağdad tərəflərdə kor edilmiş və düz on yeddi il dilənçi vəziyyətində yaşamış Əl-Qahirə heç bir iddia edilən qohumluq teli yoxdur; üstəlik, onun qısmuru gözlərində deyil, qulaqlarındadır. Sadəcə olaraq sümsü burnunun ucundan o yanı görə bilməyə-bilməyə gündəmdə az qala kor xəlifə qədər qala bildiyi üçün bu ləqəbi daşıyır. Məgər uca Allah hər quluna daşıya bildiyi qədər yük vermirmi?

Amma bir qədər uzaqdan başlasam məsləhətdir...

...bu motiv hələ üzü Vergili dövründən qaynaqlanan “Xoruz və inci” təmsilinə də bənzəyir; xatırladıram: xoruz peyinlikdən inci tapır və təəssülənir ki, inci əvəzinə bircə arpa dənəsi tapsaydı daha dilərdən olardı.

Bütün hallarda inanmayan da, inanmayan da daşa dönmədiyindən buyurub baxa bilərsiniz.

Təbii ki, Tiflis də Allahın altı olan digər yerlər kimidi; yəni burada da hamıya yer var: oğruya da, doğruya da, Mirzə Qotura da, Mirzə Salehə də... müxtəsəri, məsələn, vaxtilə hansı minvalla ki, “Kəşkül” jurnalını nəşr edən Ünsizadə qardaşlarına da, “Molla Nəsrəddinçilər”ə də, “Şərqi-Rus”un naşiri Məhəmməd ağa Şahtaxtinskiyə də yer var idi, eynən həmin minvalla müasir modernist-sizofrenik N. N. Ünsizadəyə də (soyad eyniliyi zərurət deyil, təsadüfdür), hind qozu qabığından düzəldilmiş qabını (kəşkülünü) arada-sırada zoddu-zoddu nümayiş etdirən pop-art “təmsilçimiz” Kibar Kəbirzadəyə də yerlibaz yer var. Və “kor xəlifə” də Allahın bu hər cür yerliliyindən uzaq səxavətindən sui-istifadə edərək gah Başkeçid, gah Sınıq körpü, gah da Gəncəbasar tərəflərdə öz mah-mənzər mühazirələri ilə bəzi bəxti-mənhus mirzələri misilləmə müştəq və mümtaz edir.

Gah filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, gah tarix üzrə fəlsəfə doktoru, gah da coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru rolunda görsənir. Gör yazıq-yavuz fəlsəfə nə günə qalır ki, elmə heç bir daxli olmayan da özünü fəlsəfəyə bu sayaq sıraya bilir. Hayıf Pifaqorun fəlsəfəsindən.

“Kor xəlifə” Sınıq körpü tərəflərdə gömrükxanadakı ədalətsizlikdən çox danışır; sonra da belə məlum olur ki, onun məqsədi əslində nə rüsumda, nə rüsumda, nə də rövşəni-karda imiş. Sadəcə olaraq xalası qızı Nazlı Tükəzbanın “yolunu açmaq” niyyətini güdülmüş. Çünki xalası qızının böyük mandarin biznesi var; o üzdən də iki gündən bir gömrükxana adlayır.

“Kor xəlifə”nin tənqid atəşi altına arada-sırada Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti də düşür. Sən demə, ARDNŞ son qəpiyinə qədər Gürcüstanda, daha doğrusu, Borçalı Sürən-Sünbülündə (Nazlı Tükəzbanın qeydiyyat yeri) qoyulmuş imiş. Bəlkə də ARDNŞ-in Gürcüstan nümayəndəliyi Nazlı Tükəzbanın yeznəsini abırlı bir işə götürsəydi, bu tənqidbazlıqlar-kritikanlıqlar da olmazdı. Amma “kor xəlifə” adətərk tənqidbaz-kritikandır: sonra Yazıçılar Birliyini “yığıb-sürüyür”, sonra Rossamlar İttifaqını, sonra da Bəstəkarlar İttifaqını “çamura batırıb-çıxarır”... Gündəmdə uzunmüddətli qalmağının yeganə yolu da elə budur... Yəni xroniki tənqidbazlıq əslində xroniki bədbəxtlik xəstəliyi deyilmi? Gürcüstanla bağlı bircə kəlmə tənqid də işlətmir ki, birdən işdi-şayəd, Mirzə S. Simonişvilinin xatakün xətrinə dəyə bilər.

Amma indi “kor xəlifə”nin “problemçözən” olaraq birdən-birə gömrükdən, neftdən, rəsm sərgilərindən sürüşüb ədəbiyyata keçməsi imanlı adamın könlünü doğrudan-doğruya bulandırır.

Bəli ki, “kor xəlifə” indi də Tiflisdə hazır ədəbiyyat reseptləri verməklə məşğuldur: Frans Kafkanı oxumaq lazımdır, yoxsa Lev Tolstoyu? Səməd Vurğunun əzbərləmək lazımdır, yoxsa Sərdar Cəlaloğlunu? İnternet ədəbiyyatı üstündür, yoxsa kitab ədəbiyyatı?

Ona idbar irad tutanlar tapılır ki, ay kor, axı bizim öz “Xlestakov-müfəttiş”imiz, öz “problemçözən”imiz, hətta öz “kor xəlifə”miz var, bəs sən hardan çıxdın?

O da qayıdır ki, bəs deməzsənmi, sizin olsa-olsa “xəlfə”niz ola bilər, xəlifəniz ola bilməz! “Xəlfə” də, məlumdur ki, bir zamanlar molla-müəllim köməkçisinə deyirlərmiş. Yoxsa canışın hara, siz hara?..

P.S.

Bir günorta xəbər tutdum ki, “kor xəlifə” indi də Tiflisdən Qaraçöp tərəflərə keçib. Tiflisdən tez qaçmasının səbəbi isə Mirzə Fətəlinin ev-muzeyinə yaxın güya paytaxt suyunun ona düşməməyi olub.

“Birgünlük xəlifə”nin sorağı günlərin bir günü Yeni Zelandiya tərəflərdən də gəlsə, qətiyyətlə təəccüblənməməm. Çünki “problemçözən”in özünü realizmə etməyə bir örişü olmalıdır, yoxsa yox?..

Bütün hallarda özünü, hətta birgünlük də olsa, “xəlifə” elan etməkdən böyük biabırçılıq varmı? Məgər özgə təyin, özgə təyinatmı qəhətdir?..

...Son dəfə Tiflisdən “müvəqqəti” ayrılmaq səbəbini də belə əsaslandırıb ki, guya xəlifə xurması gətirməyə gedir. “Xəlifə xurması” da, məlum olduğuqatək, dadlı və rahat həzm olunan xirniyə bənzər meyvədir.

İbrahimxəlil

Aşiq Göycə

*El içində pak otura, pak dura
Dahısınca xoş sədəhlə gərəkdir.*

Aşiq Göycə Borçalı mahalının adibəlli ustad ozanlarından biri olub. Taleyinin, qismətinin üstünən hansı qara rüzgar ədsisə onun bəxti bir tərəfdən üzünə gülmədi. Hələ körpə yaşlarından çiçək xəstəliyi üzündən dünyaya işığından məhrum olan balaca Göycə həyata, dünyaya daha çox bağlandı. Əlbəttə, buna onun qolundan tutan xeyirxah insanların da çox böyük köməyi dəydi.

Uşaqılıqda hazırcavab, sözü-söhbətin yerini-yatağını düz bilən, yaddaşının iti və güclü olması Göycəni el-oba yanında, tay-tuş arasında, saz-söhbət xiridarları içərisində dəyərlı edib.

Beləcə, öz zirəkliyi ilə gənc yaşlarından ağır məclislərdə el danəndələrini dinləyən, öz-özlüyündə hər sözü-söhbəti səfərlük edən Göycə saza sarıldı. Bir də şair Ağacan yaradıcılığına vurğun olmağı, onun dilindən çıxan, qələmiylə dəftərlərə yazılan hər sözünü yüz ölçüb bir biçməsi onları ələyib ələyən kimi öz hafizəsinə yazması, ağızdan-ağıza, dildən-dilə keçərək bu adama barmaqla göstərməyə hazırlamışdı. Adı dillər əzbəri olan Xındı Məmməd, aşiq Əmrah, aşiq Kamandar, aşiq Hüseyin Saraçlı, aşiq Alxan Qarayazılı, aşiq Alxan Kosalı kimi sənətkarların yetişdirdiyi və dünyaya sözünü “mərdimərdənə” deyən sənət ustadlarının cərgəsində bir aşiq də var. Qaçaqanlı aşiq Göycə.

Dediymiz kimi, könüllərdə taxt quran bu azman sənətkarların cərgəsində aşiq Göycə özünəməxsusluğuyla yaddaşlarda iz qoyub. Sənəsi dastanlarla, nağıllarla, xalq deyimləri ilə, bitib-tükənməyən ustad şeirləri ilə dolu olan aşiq Göycə mənəli və dərin duyğulu bir ömür yaşamışdır. Dediymiz bu gözəlliklərdən başqa, doğma Qaçaqan elində gənclərin saza meyillənmişində böyük əmək sərf ələyib aşiq Göycə. Bu gün onların barmaqları sazdan güc alır. (Öz oğlu, bu günümüzün çox dəyərlı aşığı Şahbaz Göycəoğlu da onlardan biridi. Onun haqqında ayrıca yazı hazırladığıma görə əlavə heç nə yazmıram).

Şair Ağacan kimi bir bəxtikəm el şairinin bütün yaradıcılığını əzbər bilən və özünü bu böyük ustadın şagirdi hesab ələyən aşiq Göycə bəlkə də ilk növbədə şair Ağacan sayəsində ustadlıq mərtəbəsinə çatıb. Bunlar ayrıca yazıların mövzusu.

Aşiq Göycə sinəsində söz ehtiyatının nə qədər zəngin olmasını hər kəs yaxşı bilir. Amma onun hərdən öz sinəsi coşanda hafizəsində saxladığı və sonralar yazıya alındığı şeirlərinin gücünən bəlkə də çoxlarının belə xəbəri yoxdu. Bəli, bu doğrudan da belədi. Aşiq Ələsgəri, şair Ağacan, Səməd Vurğunun və bütün zamanların ustad aşıqlarının sinəsindən gələn hər kəlmə hafizəsində saxlayan aşiq Göycə həm də çox gözəl şeirləri ilə tanınıb. Onun gözəl ustadnamələri, qoşma və gəraylıları, deyişmələri yetərincədi.

Bu yaxınlarda Gürcüstandaydım. Orda olduğum müddət həmişə vaxtımı sazlı-sözlü məclislərə həsr ələməyə çalışıram. Bu dəfə də belə oldu. Məneulidə Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzində gözəl bir məclisə dəvət aldım. Gürcüstan Aşıqlar Birliyinin və Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə aşiq Göycəyə həsr olunmuş bir tədbir keçirilirdi. Həmin tədbidə həm də ustad aşiq Göycənin bu yaxınlarda çapdan çıxmış “Haqqan pay olan Göycə” adlı şeirlər kitabının təqdimatı keçirildi. Çox nəfis şəkildə tərtib olunan bu kitaba Azərbaycanın xalq şairi Zəlimxan Yaqub ön söz yazmış və ustadın aşıqlığına və dastançılıq məharətinə və şeirlərinə çox dəyər vermişdir. Borçalının xeyirxah insanı Mahal Tükəlinin dəstəyiylə çap olan kitab oxucular arasında az bir zamanda öz qiymətini almışdır. Kitabın redaktoru Musa Nəbioğludur. Məclisdə ilk söz deyən AMM-in sədri Fazil Həsənov aşiq Göycə sənətinin Borçalıya məxsus məziyyətlərindən danışdı və sözü məclisə verdi.

Kitabın təqdimat mərasimini Gürcüstan Aşıqlar Birliyinin sədri, tanınmış şair Osman Əhmədöğlu apardı.

*Aşiq olub tərkı vətən olanın,
Əzəl başdan pür kamalı gərəkdir.
Oturub-durmaqda ədəbin bil,ə,
Mərifət elmində dolu gərəkdir.*

*Xalqa həqiqətdən mətləb qandıra,
Şeytanı öldürə, nəfsin yandıra.*

Ustadnaməsiylə məclisə giriş verən şair Osman Əhmədöglü ustad aşiq Göycənin aşıqlıq aləmindəki yerindən danışdı. Sonra aşiq Göycənin və onun yenicə içiq üzü gərən kitabının bizlərə bəxş ələdiyi xoş ovqatdan söz açdı. Tədqiqatçı-alim Mahmud Hacıxəlilov, şairlərdən Nizami Saraçlı, Səadət Buta, Güllü Eldar, Türkiyədən gələn Borçalı əsilli ziyalı Yıldırım Aydemir, APA-nın Gürcüstan təmsilçisi, Gürcüstan Azərbaycanlı Jurnalistlər Birliyinin sədri Nizami Məmmədzadə, ziyalılardan Vəzir Vəliyev, Bəhrüz Hüseyinov, Ehtiram Əmirxanlı, “Ümid” qəzetinin redaktoru Əlixan Yəhyaoğlu, “Sarvan” rəqs ansamblının rəhbəri Cəmilə Məmmədova öz çıxışlarında ustadın özünün və sözünün dəyərlərini açıqladılar. Ustadın oğlu aşiq Şahbaz AMM-ə, Gürcüstan Aşıqlar Birliyinə təşəkkürünü bildirdi.

Aşıqlarımızdan Nargilə Nəbiqızı, Ziyəddin Keşəli, aşiq Əfqan, aşiq Məsim, aşiq Ayaz və başqaları çıxış edərək ustadın ruhunu şad etdilər.

“RegionPress” qəzetinin redaktoru Binnət Əlioğlu kitabın məziyyətlərindən söz açdı və toplaşanlara minnətdarlığını bildirdi.

Borçalıda saz sənətinin, aşıqlığın qiyməti uca olub həmişə. Və həm də çox dəyərlı insanlar bu diyarın aşıqlarının, söz və saz adamlarının sanbalını haq tərəzisiyə düz ölçüb, düz biçiblər.

Hər kəsə bəllidi ki, Borçalıda aşıqlar kökdən gələn ənənəni olduğu kimi yaşadır. Onu dünənindən necə alıbsa, bu günündə elə saxlayır və sabaha da olduğu kimi ötürür. Biz bunu elm adamlarının verdiyi dəyərdə daha çox görürük. Ədəbiyyatşünaslığımızın və folklor-



rumuzun gözəl alimi, professor Məhərrəm Qasımlı hər zaman yönü Borçalıya olub. Bu diyarda yaşayan azman sənətkarların hər birini ayrı-ayrı dəyərləndirib. Keçmişdə yaşamış aşıqların hər birinin qədir-qiymətini bilib.

Qaraçöplü aşiq Musadan başlamış Xındı Məmmədə, Əmrah Gülməmmədova, Hüseyin Saraçlıya, Kamandar Əfəndiyevə, Aslan Kosaliya, Əhməd Sadaxlıya, Məhəmməd Sadaxlıya və aşiq Göycəyə qədər hər birinin sənətkarlığını ayrıca dəyərləndirib professor Məhərrəm Qasımlı. Adı çəkilən və çəkilməyən neçə-neçə Borçalı aşığı haqda jurnallarda, televiziya və radio proqramlarındakı çıxışlarında aşiq yardıcılığı və dastan gecələrində həmişə Məhərrəm Qasımlının dəyərləndirmələri öz halallığı ilə seçilib.

Aşiq Göycəyə verdiyi dəyər daha diqqət çəkicidir professor Məhərrəm Qasımlının.

O, ustad Göycəni öz böyük ustadı – Türkiyəli aşiq Veysəllə əlaqələndirib və onun da, bunun da çox böyük sənətkar olduğunu vurğulayıb.

Gənc və indiki zamanımızda ustadlıq səviyyəsi gözəl görünən bu günkü Borçalı aşıqlarının dəyərini də çox gözəl bilir professor Məhərrəm Qasımlı. Onlardan biri də ustad aşiq Göycənin öz övladı və öz şagirdi aşiq Şahbaz Göycəoğludur.

Aşiq Göycə gününə həsr olunan tədbirə və onun kitabının təqdimatına Bakıdan telefonla qatılan Məhərrəm Qasımlı çox məmnunluğunu bildirdi. Tədbirin aparıcısı olan Osman Əhmədöglüylə telefon söhbətində aşiq Göycəyə verdikləri bu gözəl dəyərə görə tədbiri ərəsayə gətirən Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinə və Gürcüstan Aşıqlar Birliyinə döən-döənə təşəkkür etdi.

Var olsun! Məclis minillərdən bəri insanlarımızın könül həmdəmi, gen günümüzün də, dar günümüzün də doğması olan ulu sazın sədəlləriylə Qaçaqanda başa çatdı.

Güllü Eldar (Tomarova)

“Uşaqlarla elə davranın ki, elə bil əllərinizdə quş tutmuşsunuz...”

**Marneuli Təhsil Resursları
Mərkəzinin rəhbəri Ruslan
Hacıyevlə müsahibə**

– Ruslan müəllim, əvvəla Sizi və bütün təhsil ictimaiyyətimizi yeni dərs ilinin başlanması münasibətilə səmimi təbrik edirik. Zəhmət olmasa, yeni dərs ilini hansı yeniliklərlə başlayacağınız barədə danışın.

– Təşəkkür edirəm. Bəri başdan bunları söyləyim ki, məktəb həyatın o yeganə parçasıdır ki, burada ilk zəngdən son zəngə qədər, yazmağı və oxumağı öyrənməkdən tutmuş, məzunlarla və məktəbin həyatında mühüm rol oynamış qocaman maarif işçiləri ilə görüşlərə qədər – hamısı yeniliklərlə doludur. Məsələn, hazırda əksər məktəblərimizdə Müəllim günündə və digər müəyyən edilmiş tarixlərdə rəhbərlik funksiyalarının şagirdlər tərəfindən həyata keçirilməsi yaxşı ənənə şəkli alıb. Burası da var ki, əgər şagird oturub zəngin nə vaxt tənəffüsə vurulacağını, müəllim isə oturub maaşların nə zaman artırılacağını gözləyəcəksə, hansı yenilikdən söhbət gedə bilər?

Marneuli bələdiyyəsində fəaliyyət göstərən bütün ictimai məktəblər 2015-2016-cı tədris ili üçün tam hazırdır.

2015-ci ilin əvvəlindən bəri keçən 8 ay ərzində Gürcüstan Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən 15 məktəbdə tam təmir-reabilitasiya işləri aparılmışdır. 3 məktəbdə isə həkim kabinetləri hazırlanıb məktəbin istifadəsinə verilmişdir.

Bütün məktəblərimiz nazirlik tərəfindən dərslərlə təmin edilmişdir. Qarşıdan qışın gəlməsiylə əlaqədar, məktəblərimiz odun və digər yanacaq növləri ilə də təmin olunmuşlar.

– Xalqımız məktəbə hər zaman müqəddəs yer kimi baxır. Müəllimə olan hörmətimiz və ehtiramımız da göz qabağındadır. Sizcə, müasir uğurlu beynəlxalq təhsil sisteminə inteqrasiya üçün nə kimi işlər görülməlidir?

– Bu sualımızla bağlı bir iradəmi də bildirmək istəyirəm: bizdə bəzən məktəbdən, əxlaqdan, mənəvi amillərdən söz düşəndə nədənsə keçmiş zamanda danışmağa, keçmişə öna çəkməyə üstünlük verirlər. “İlk akademik” Aristoteldən başlayaraq Qori müəllimlər seminarıyının məzunu, “Vətən dili” adlı ilk Azərbaycan dili dərslərinin müəllifi olan Rəşid bəy Əfəndiyevə qədər hamıdan bol-bol sitatlar gətirirlər. Demək istəyirəm ki, fədakar, gələcəyin memarı sayılan müəllimlərimiz dünən də olublar, bu gün də istənilən qədərdir, sabah da olacaqlar! Çünki, zamanın hökmü ilə pedaqoji fikir də dəyişir, şagirdlər də, müəllimlər də, ümumilikdə məktəblər də dəyişir! Zamanın nəbzini tutmaq ayrılıqda tək-tək təhsil işçilərinin deyil, bütün təhsil ictimaiyyətinin borcudur! Yəni indi övladını məktəbə verərək valideynin müəllimə xitabən dediyi “əti sənin, sümüyü mənim” ifadəsinin zamanı deyil!

Qaldı ki, müasir uğurlu beynəlxalq təhsil sisteminə inteqrasiya, bu sahədə ölkəmizdə artıq xeyli işlər görülməkdədir; kütləvi informasiya vasitələrində bu barədə istənilən qədər məlumat var. Təhsil Resursları Mərkəzinin rəhbəri olaraq bunları da əlavə etməyə borcluyam ki, müasir təhsil konsepsiyasına arxalanmayan, öz taleyüklü işini müasirlik zəminində qura bilməyən məktəb heç bir zaman ziya, işıq, təhsil yolunda uğurla addımlaya bilməz. Başqa sözlə, vaxt olub ki, anadilli məktəblərimizdə təkə Sədinin “Gülüstan” kitabından istifadə olunub. İndi internetdə veb-səhifənin nə olduğunu bilməyən şagird tapılsa da az sayda tapılar.

– Valideynlərin məktəb həyatında iştirakı məsələsi sizdə hansı səviyyədə qoyulub?

– Sizin qəzetdə də rast gəldiyim məşhur bir Çin ifadəsi var: “Uşaqlarla elə davranın ki, elə bil əllərinizdə quş tutmuşsunuz. Onu əlinizdə bərk sıxmayın, çünki quş ölə bilər. Amma çox boş da tutmayın, çünki quş uçar”. Bax, bu məşhur məsələdəki fikir misallı, valideynlərin məktəb həyatında iştirakı da çox həssas və incə mətləblərdən xəbər verir. Çünki ilk məktəb elə ailə hesab olunduğundan, valideyn məktəbə ancaq iclasdan-iclasla gəlməməlidir. Mən Marneuli şəhər 3 sayılı məktəbində direktor vəzifəsində işlədiyim dönmədə də, indi də övladlarında müstəqilliyin və məsuliyyətin inkişafına hər vasitə ilə yardım edən valideynlərə həişə təşəkkürümü bildirmişəm. Burası da var ki, valideynlərin əksəriyyəti özbaşnalığa gətirib çıxarmayan demokratiyanın tərəfdarıdır.

Bir sözlə, valideynlərin məktəb həyatında iştirakına indən belə də böyük önəm verəcəyik. Bundan başqa 10 yaxın məktəbdə inkluziv şagirdlər üçün yeni tədris sistemi həyata keçirilməkdədir. Buraya sağlamlıq imkanları məhdud, əqli və ya fiziki cəhətdən zəif uşaqlara təhsil almaq üçün nəzərdə tutulan inteqrativ proses daxildir. Bu yeniliklərin davamlı olacağına inanırıq və əlimizdən gələni əsirgəmirik.

– Hələ də həllini gözləyən problemlər və qarşıda duran hədəflər haqqında nə deyə bilərsiniz?

– Problemlərlə bağlı hazırda çox yayılmış bir məşhur məsələ var, təxminən belə səslənir: əgər həyatında heç bir problem yoxdursa, yoxla gör nəbzini vururmu? Amma mövcud problemlər son vaxtlar bəzi “problemçözənlər”in yaranmasına səbəb olub; güya ancaq onlar problemləri yerində həll edə bilmiş.

Bizim məktəblərimizlə bağlı problemlər, misal üçün, nə şəxslərarası, nə də qruplararası münacişələrdən deyil. Və bu problemlər yalnız qanun çərçivəsində, təhsil-maarif müstəvisində öz həllini tapmalıdır. Çünki hazırda təkə bizdə deyil, qabaqcıl dünyanın əksər yerlərində təhsil sisteminin və təhsil infrastrukturunun inkişaf səviyyəsini aparıcı təhsil sistemləri səviyyəsinə çatdırmaq əsas hədəflərdəndir.

Təhsillə bağlı digər hədəflərimizə gəlinə, təhsillə bağlı qəbul olunmuş qərarlara sadıq qalacaq, təlim-tərbiyə işlərini yüksək səviyyəyə çatdırmaq yolunda inamla irəliləyəcəyik. Layiqli vətəndaşlar yetişmək, layiqli cəmiyyət formalaşdırmaq, nümunəvi əxlaq malik gənc nəsil tərbiyə etmək yolunda bütün təhsil fədailərinə uğurlar diləyirəm.

Bununla yanaşı, bəzi problemlərimiz də qalmaqdadır. Bir çox məktəblərimizin yenə də təmirə ehtiyacı var, hansıları ki, Təhsil Nazirliyi 2016-cı və 2017-ci illərin reabilitasiya proqramına daxil etmişdir.

Məktəblərdə yeni həvəs və yeni ruhla çalışmalar davam etdirilir. Çünki təhsildə kəmiyyət göstəriciləri deyil, keyfiyyət göstəriciləri əsas tutulur.

– Ruslan müəllim, müsahibəyə görə təşəkkür edirəm.

– Mən də öz növbəmdə Sizi də, çoxsaylı oxucularınızı da yeni dərs ilinin başlanması münasibətilə bir daha səmimi qəlbən təbrik edirəm. Qoy ilk zəng sədası, ilk müəllimin səsi bizim hər birimizi bir daha məktəb illəriylə bağlı şirin xatirələrə qaytarsın!..

Müsahibəni yazdı: İbrahimxəlil

“Qurdlar” toponimi haqqında

Cənubi Qafqaz ölkələri öz müstəqilliklərini qazandıqdan sonra onların tarixlərinə yeni baxış artıq zərurətə çevrilmişdir. Bölgədə 1801-ci ildən XX yüzilliyin sonlarına qədər sürən Rusiya ağalığı nəinki onun etnik mənərəsini dəyişmiş, eyni zamanda toponimikasına da ciddi təsir göstərmişdir. Rusiyanın bu bölgəni Türk sülalələri (Qacarlar və Osmanlı) tərəfindən idarə olunan dövlətlərin əlindən almasını nəzərə alsaq, o zaman təkə türk etnosuna deyil, həm də türkə olan yer adlarına qarşı Rusiya hakim dairələri tərəfindən daha çox basqıların olması aydın olur.

İstər çar Rusiyası, istərsə də sovet hakimiyyəti illərində Cənubi Qafqazda toponimikası ən çox dəyişkənliyə məruz qalan bölgələr azərbaycanlıların yaşadığı kənd və şəhərlər olmuşdur. Bölgədəki yer adları müxtəlif formalarda deformasiyalara məruz qalmışdır:

1. Yer adının birbaşa Azərbaycan dilindən tərcümə edilərək dəyişdirilməsi
2. Adı dəyişdirilən yaşayış məntəqəsinə yaxın olan, Azərbaycan dilində olmayan yer adının verilməsi
3. Daha geniş əraziləri əhatə etmiş coğrafi məkanın nisbətən kiçik yaşayış məskəninə verilməsi

Bütün bunlardan əlavə Azərbaycan dilində olan toponimikanın süni şəkildə “yadlaşdırılması” diqqəti xüsusilə çəkir.

Belə yer adlarımızdan biri də indi Marneuli bələdiyyəsi tərkibindəki “Qurdlar” kəndidir. 2002-ci il siyahıya alınmasına görə 1711 nəfər əhalisi olan kəndin etnik tərkibi 100% azərbaycanlılardan ibarətdir. Mənbələrdə kəndin adı Qurtlar kimi yazılsa da, indiki gürcü dilində bu yer adı ქურთლოვო yumşaq “k” və “t” hərfləri şəklində yazıldığından bu ad təhrifə uğrayaraq “Kürtlər” kimi işlədilir. Cənubi Qafqazın işğalından sonra bu tarixi mahalın tarixi coğrafiyası ilə bağlı ən mühüm mənbələrdən olan A.D. Eristovun “Tiflis quberniyasının Borçalı qəzasının dövlət kəndlilərinin iqtisadi durumu” adlı əsərində bölgənin etnik mənərəsini əks etdirən cədvəllərin heç birində kürd etnosunun burada yaşaması haqqında məlumat verilmir (bax: Материалы для изучения экономического быта государственных крестьян Закавказского края. Санкт Петербург, 1887. Том VII (Экономический быт государственных крестьян Борчалинского уезда, Тифлисской губернии. стр.367 – 535)).

Qurdlar kəndinin adı XIX yüzilliyin əvvəllərindən başlayaraq Qafqaz Arxeologiya Komitəsinin Aktlarında daha tez-tez çəkilməyə başlayır. Məsələn, 1802-ci ildə Baydar, Qurdlar və Bəylərdən bir yerdə 400 pud buğda, 200 pud arpa sur-sat alındığı qeyd olunur (bax: АКАК II 1868, s.1052). Habelə, Qurdların adı Baydar, Bəylər, Nəbədinli (Lejbəddin) və Dəmirçi Həsənli kəndləri ilə yanaşı çəkilir. (bax: АКАК I Тифлис 1866, s.464)

Əslində “Qurdlar” toponimi qədim türklərin totemi sayılan Qurdla bağlıdır. Türk xalqlarında adlar, yer adları və ya qonşularının onları qurd adı ilə tanınmaları da qurdun türklərdə sitayiş obyektı olmasını söyləməyə imkan verir. İran şairi Firdovsi türklərin yurdunu «Köşvə-e Qorqas», yəni «qurd başlılar ölkəsi» adlandırır [bax: Короглы Х.Г. Огузский героический эпос. Москва, 1976]. Türklər üzərinə hərbi yürüş hazırlayan Çin sərkərdəsi öz səfərinə belə açıqlayır: «qurdlara hücum çəkib, köçürüləri qovmaq» [bax: Бичурин Н.Я. (Иакинф). Собрание сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена. Москва-Ленинград, 1950, тт.1-2]. Onu da deyə ki, qurdla bağlı inanclar türklərin qonşuları arasında da yayılmışdır. Məsələn, «Anası Bərdə hakiminin qızı olan» gürcü çarı «Vaxtanq qızıdan hazırladığı başlığının önünə qurd, arxasına isə şir şəkli çəkdirmişdi... İranlılarla döyüş zamanı onu görəndə düşmən əskərləri çıxırırdılar: «Dur öz Qorqas», yəni «özünü qurdbaşlıdan gözlə» [bax: Джуаншерияни Дж. Жизнь Вахтанга Горгасала / Пер. Цулая Г.В. Тбилиси, 1988].

Dənılmaz faktlar əsasında qurd zooniminin türklərin yaşadığı ərazilərdə də geniş yayılmasından S.Əliyarovun «Qurddan törəyiş əfsanəsinin tarixi coğrafiyasına dair» adlı məqaləsində bəhs edilir. Məqalədə diqqəti ən çox çəkən qədimdən bu mahalın çoxsaylı faktlar əsasında «qurd çalası», yəni «qurdlar diyarı» adlandırılmasıdır [261, 86]. Onu da deyə ki, məqalədə, həmçinin, Dunaya köçmüş bulqarların xanının – Asparuxun da adının qurd zoonimi ilə bağlılığından bəhs edilir [bax: Əliyarov S.S. Kurttan törəyiş əfsanəsinin tarixi coğrafiyasına dair / Türk Dünyası Araşdırmaları. Prof. Dr. Bahaeddin ögele armagan. №65, 1990.]. Qeyd edək ki, hələ II əsrdə «Qurd çalası»nda üzərində «Az xalqının qurdu»nun (Asparuxun) adı və rəsmi zərb olunmuş dəmir lövhə olmuşdur [bax: Ломтадзе Г. Очерки по археологии Грузии. Тбилиси. 1965]. İş burasındadır ki, gürcü qaynaqları da bu mahalı «Kurtiş xevi», yəni «qurd vadisi» adlandırır. Salməçə Cuanşer Cuanşeriani yazır: «Arçil qardaşının 5-ci qızını Varazmana verərək, Qatmandan Qurd çalasına qədər ərazinin idarəsini ona tapşırırdı. Həmin Varazman Vaxtanq Qorqasalın ana babası olan Bərdə hakiminin nəslindən idi [bax: Матиане Картлиса. / Пер. Цулая Г.В. Тбилиси, 1982]. Baş verən hadisə VIII əsrə aiddir.

İslam dininin qəbulundan sonra qurd artıq öz totemçilik xüsusiyyətini itirərək, artıq mərdlik simvoluna çevrilməyə başlayır. Məsələn, Koroğlu dastanında «qurd oğlu qurdam mən» söyləməyi onun özünü qurd kimi mərd olmaq istəyinin ifadəsidir [bax: Карриев Б.А. Эпические сказания о Кер-оглы у тюркоязычных народов. Москва, 1958]. Lakin qəhrəmanın “Kaxetdə bir bağının olmasını” arzulanması və «yeyib qurdlarla ulaşım dağlar» deməsi bu inancın hələ XVII yüzilliyə qədər qorunub saxlanması sübut edir.

Kərəm Məmmədov
Bakı Dövlət Universitetinin dosenti



Teymurxan Çovdarov – 90 O, layiqli bir ömür yaşadı

Dünyaya bəzən elə insanlar gəlir ki, onlar öləndən sonra da yaşayırlar. Belə insanlar həyatda iz qoyub getmiş insanlar sırasında boyaboy dayanırlar. Kəhkəşanda parlayaraq xalqın və millətin yolunu işıqlandırır. Öz ölməz əməlləriylə əbədlilik qazanır və yaddaşlarda qalırlar.

Belə insanlardan biri də Goraxı elinin ləyaqətli kişilərindən biri olan Teymurxan müəllim Çovdarovdur.

O, 1925-ci ildə Marneuli rayonunun Alget kəndində anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini doğma kənd məktəbində almışdır. Ürəyi vətən, millət, xalq eşqiylə döyünən bu insan hələ gənclik illərindən müəllim olacağına qararlaşırmışdı. Atalar çox yaxşı deyiblər: "Niyətin hara, mənzilin də ora". Onun arzusu baş tutdu, oxudu, müəllim oldu. Öz doğma kənd məktəbində 1941-ci ildən müəllim kimi əmək fəaliyyətinə başladı.

1945-ci ildə onun iş yeri dəyişdirildi, kadr qıtlığına görə onu Əzizkənd 8 illik məktəbinə müəllim göndərdilər. 1950-ci ilədək burada həvəslə işlədi. Tale onun yaxşı və bacarıqlı bir müəllim kimi yönünü tez-tez dəyişdirirdi.

1950-1952-ci illərdə isə Marneulidə müəllimlik fəaliyyətini davam etdirmişdir. O, rayonda işləməklə eyni vaxtda Rayon Xalq Maarif Şöbəsinin pedaqoji kabinetinə rəhbərlik etmişdir.

1952-ci tədris ilindən onun iş yeri yenə də dəyişdirilir. Goraxı 8-illik məktəbinə direktor təyin edirlər. Məktəb orta məktəbə çevrildikdən sonra da direktorluq fəaliyyətini davam etdirmişdir.

O, yaxşı işinə görə 1951-ci ildə "Əməkə də fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif olunub, 1959-cu ilin sentyabr ayında Gürcüstan Respublikasının Maarif Nazirliyi onu "Xalq təhsili əlaçısı" döş nişanına layiq görmüşdür.

1968-ci ildə isə "Fəxri fərman"la təltif olunmuşdur. Bir il sonra, yəni 1969-cu ildə Gürcüstan Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə Teymurxan Süleyman oğlu Çovdarov Gürcüstanın "Əməkdar müəllim"i fəxri adını daşımağa layiq görülmüşdür.

Bütün bunlar hamısı onun gərgin və yaradıcı pedaqoji fəaliyyətinə Gürcüstan hökuməti və dövləti tərəfindən verilən yüksək qiymətlərdir ki, bundan Goraxı elinə də pay düşür. Axı, Teymurxan müəllim Goraxı övlədir.

Onun bir şəxsiyyət kimi yaxşı işləməsinə nəzərə alaraq 1975-ci ildə Alget ixtisaslaşdırılmış sovxozuna direktor təyin etdilər. O, bu vəzifədə 1978-ci ilin sonunadək işlədi və səhhətinə görə öz ərizəsi ilə işdən azad edildi. Bu sahədə o, çox yaxşı göstəricilər əldə etdi.

Pedaqoji fəaliyyəti dövründə o, kimya və biologiya fənnini bir müəllim kimi dərinləndirərək tədris etmişdir. Onun hər bir sahə üzrə çoxlu yeri tərtibləri var.

1982-ci ildə bu səmimi və səmimi olduğu qədər də ciddi və tələbkar olan müəllim "Əmək veterani" medalına layiq görülmüşdür.

Teymurxan müəllim yaxşı müəllim olduğu qədər də yaxşı ailə başçısı olmuşdur. Uşaqlarının anası Zamirə xalayla birlikdə altı övlad, iki oğul, dörd qız böyütmüşlər. Övladlarının hamısı ali təhsillidir. Qızları Qənirə, Qaribə, Fəridə və Rahilə müəllimadirlər. Onlar ata peşəsinin müqəddəs yolçularıdır. Gənc nəslin təlim-təربiyəsində peşəkarlıq nümayiş etdirirlər.

Oğlu Çovdarov Akif isə Azərbaycan generallarından biridir. Azərbaycanda yaşayır və orada məsul vəzifədə işləyir. Azərbaycanımız üçün, el-obamız üçün, Borçalımız üçün, xalqımız və millətimiz üçün görəkli oğullardandır. O biri oğlu Asif isə bizneslə məşğuldur.

Bəli, əziz oxucular və möhtərəm eloğlular, Teymurxan müəllim kimi ləyaqətli kişinin belə də layiqli övladları olmalıdır.

Teymurxan müəllim 1995-ci ildə, 70 yaşında dünyasını dəyişib. Direktoru olduğu Alget kənd 1 sayılı məktəb onun adını daşıyır. Məktəbin qarşısında onun büstü qoyulub.

İndi biz – goraxılılar onun anadan olmasının 90-cı ildönümünü qeyd edəcəyik. Nə yaxşı ki, dünyada belə insanlar var, yoxsa dünya yeknəsək görünərdi.

Musa Yaqub demişkən:

*Yaxşı adamları az olan yerdə,
Dünyaya adamın yazığı gəlir.*

Ancaq mən deyirdim ki, Teymurxan müəllim kimi adamlarıyla dünya sevinir və öyünür. İnsanlıq uca zirvələr fəth edir.

90 illik yubileyiniz mübarək, elimizin layiqli müəllimi!

Paşa Nağioğlu,

Marneuli rayonunun Əzizkənd məktəbinin müəllimi

Maraqlı suallar, mənalı cavablar və rəvayətli ifadə

Babam Abbas Alı oğlu Haqverdiyev 90 yaşlı haqlamış, vaxtilə dini təhsil almış çox savadlı, dünyagörüşlü, zamanın çətinliklərini görmüş, maarifpərvər insan idi. Bildiklərindən həmişə mənə danışır və yadda saxlamağı məsləhət edərdi. Bəzən yaddan çıxarmamaq üçün danışdıqlarını yazmağımı da istəyirdi. Mən də onun məsləhətlərinə diqqətlə qulaq asırdım, ona müxtəlif sahələrə aid, xüsusən şəcərəmiz, ulu babalarımız, kənddə olan tayfalar, yer adları və kəndimizin tarixi haqqında çoxlu suallar verirdim, cavablarını dəftərə köçürürdüm (Onu da qeyd edim ki, bu qeydlər əsasında çapını gözləyən kitab da yazmışam (1995)).

Bir gün babam dedi: – Sənin suallarına cavab verirəm. İndi isə artıq sən orta təhsil almısan, on bir il oxumusan. Mən də sənə bir neçə sual verəcəm, görüm o suallara düzgün cavab verəcəksən? Dedim bəli, bəli. Babam Ay, Günəş, Yer, onların necə dövr etməsi, kainat haqqında suallar verdi. Mən də XI sinifdə oxuduğum «Astronomiya» kitabından aldığım bilgilər əsasında cavablar verdim. O, cavabımın bəziləri ilə razılaşsa da, digərləri ilə razılaşmırdı.

Babam: – Bala, sənə bir həyatı sual verəcəm, yaxşı fikirləş, cavab ver. Bu sualların həm xeyri var, mənası da çox dəyərlidir, insan həyatında çox lazımdır. Vaxt gələr sən də bunları öz övladlarına, nəvələrinə danışarsan.

Babam nə qədər uzaqgörən bir insan imiş!

Suallar belədir:

1.Nə üçün qadının üzü tükənmir, kişinin üzü tükənir, mənası nədir?

2.El arasında «üzə ələktutma» sözü var, o nə deməkdir?

3.Azərbaycan qadınları ailə qurandan sonra nə üçün kişiləri görəndə dodaqlarına yaşmaq vururlar?

Mən babamın suallarına: – Xalqımızın adətidir, keçmişdən gələn geridə qalmışlığa aid idealist fikirlər, gerilik əlaməti və qadın cinsinə məxsus təbiilikdir, – deyər cavab verdim. Babam razılaşmadı və mənə bildirdi ki, sualların cavabını mən dedikcə yaz, sənə lazım olar. Yazdım.

Birinci sualın cavabı: Allah qadını həyalı, ismətli yaratdığı üçün üzünü də təmiz yaradıb ki, utancaq olsun. Kişinin üzündə olan tük onun hünər, cəsarətinin rəmzidir. Amma Allah kişini də sərbəst buraxmayıb. Qadının yanaqlarını ona görə tüksüz edib ki, kişi də o yerdən abır-həyə hiss etsin.

İkinci sualın cavabı: "Üzə ələktutma" sözü qız uşağı haqqında deyilmiş rəvayətdir. Rəvayətə görə, keçmişdə qız uşağının qapısına o vaxt elçi gələmişlər ki, o desin mən ailə qurmaq istəyirəm. Əgər deməsə, ömür boyu ata evində qalarmış. Odur ki, yaş artdıqca qohum, qonşu qadınlar qızı o sözü deməyə məcbur edirlər. Nələc qalan qız un ələyini üzünə tutaraq: "Adətiniz içində qalsın, ailə qurmaq istəyirəm", – deyir. Həmin vaxtdan o adət pozulur, qızlar üçün qapıya elçi gəlməyə başlanılır.

Üçüncü sualın cavabı isə bir başa keçmişdəki qadınlara aiddir. İndi də, keçmişdə də yaşmaq, dolanmaq ailə quran qadınların həyə-abır göstəricisi olub. Hesab et ki, hər bir qadının ağızı bir evdi, yaşmaq onun qıfılı. Gəlin təkcə öz qayınata-qayınanasından deyil, özündən yaşlı bütün adamlardan yaşmanmalı idi.

Yaşmaq barədə bir maraqlı rəvayət danışacam. Yəqin ki, xoşun gələcək. Kişinin birçə oğlu varmış. Vaxt gəlmişdir, oğlunu evləndirir. Adət üzrə gəlin yaşmanır. Beş-altı il keçəndən sonra kişi qarara gəlir ki, gəlin yazıqdı, onun yaşmağını açıdırmaq lazımdır. Arvadı ilə məsləhətləşir. Arvadı kişiyə deyir ki, yaşmağı açıdırmaq üçün gərək gəlinə bir qiymətli pay verəsən, elə-belə olmaz. Qayınata gəlinə deyir ki, bala, o Sarıqız inəyi verdim sənə, yaşmağı aç. Gəlin yaşmağını açır. İki-üç ay keçir, baxırlar ki, gəlin daha bunlarla zarafata başlayıb. Qayınata etdiyi iş və dediklərinə peşman olur. Gəlini yanına çağırır, deyir ki, ay gəlin, bir inək verdim yaşmağını açdın, indi bir öküz verirəm, yaşmağını bağla.

Ay bala, indi gördünmü yaşmaq nə deməkdir, o nə edir və nə üçündür, bunlar gözəl qanunlar idi.

Mən babamın hafizəsinə, yaddaşına bir daha heyran oldum. Yaşmaqutmanı müəllimə olsa da, öz həyat yoldaşım Sürəyya xanuma da məsləhət bildim. Onun şagirdlərin valideynləri ilə yaşmaqlı vəziyyətdə, utana-utana danışması, açıq, aydın söhbətlər etməsi pedaqoji-etik tələb və qanunlara uyğun olmadığına görə yaşmağı atmağı məsləhət bildik. Eyni zamanda müəllimlik vəzifəsini apan bir şəxsə bunun münasib iş olmadığı tələbatı yarandı.

Əziz oxucular! Bu yığcam rəvayətli ifadə müasir zamanla uyumlaşsa da, vaxtilə çox müsbət mənada əxlaqi, tərbiyəvi təsir gücünə malik olmuşdur. Bu fikirlərdə nəsihət rəvayət yolu ilə insanlara çatdırılır. Axı, rəvayətlərin özü tükənməz əzizdir. Yaddaşlarda dərin mənalı, hikmətli, müdrik fikirlər ifadə edən yığcam rəvayətlər həddən artıq çoxdur. Ona görə də belə ibrətəməz rəvayətləri ağısaqqal və ağıbirçəklərdən, el sənətkarlarından, din xadimlərindən toplayıb gələcək nəsələ çatdırmaq bizim mənəvi borcumuzdur. Şifahi xalq ədəbiyyatının bu növü ictimai məzmun etibarilə folklorun başqa növləri kimi daha mənalı və zəngindir. Bunları isə qətrə-qətrə, səbrlə toplamaq, gələcək nəsələ çatdırmaq işi tədqiqatçı folklorşünasları gözləyir.

Təhməz Abbasov
filoloq, əmək veterani

Şəmistan Vəliyev: "Mərkəzin amalı dostluqdur"

"Rayonumuzda yaşayan müxtəlif millətlərin nümayəndələri sülh, bərabərlik və dostluq amalı ilə yaşayırlar."

Qardabani rayon Dostluq Mərkəzinin direktoru Şəmistan Vəliyevi oxucularımıza təqdim edirik:

Şəmistan Almaz oğlu Vəliyev 1951-ci il noyabrın 2-də Qardabani rayonunun Nəzərli kəndində ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. O, 1967-ci ildə Kosalı kənd orta məktəbini bitirdikdən sonra 1968-ci ildə Gəncə şəhərindəki Pedaqoji İnstitutun biologiya fakültəsinə qəbul olur. 1972-ci ildə ali təhsilini başa vurduqdan sonra Gürcüstana qayıdır. 1973-cü ildə hərbi borcunu yerinə yetirmək üçün ordu sıralarına gedir.

Şəmistan Vəliyev ilk əmək fəaliyyətinə 1974-cü ildə Nəzərli kənd məktəbində müəllim kimi başlayıb. O, müəllim işlədiyi zaman həm də kəndin ictimai işlərində fəal iştirak edir. Bir müddət müəllim işləyən Şəmistan Almaz oğlu 1993-cü ildə məktəbə dərslə hissə müdiri təyin edilir. 1994-cü ilin sentyabrında isə rayon rəhbərliyi Şəmistan Vəliyevə ictimai fəaliyyəti nəzərə alınaraq, Nəzərli kəndinin icra başçısı vəzifəsinə rəhbərlik

etməktəpşirilir. O, 10 ildən artıq bir müddət ərzində bu vəzifədə çalışır. 2014-cü ilin sentyabr ayından isə bu günə qədər Qardabani rayon Dostluq Mərkəzinin direktoru vəzifəsini icra edir.

Ailəlidir. 2 övladı var.

– Şəmistan müəllim, xahiş edirik ki, rəhbərlik etdiyiniz Dostluq Evi barəsində oxucularımıza məlumat verəsiniz.

– Qeyd edim ki, Qardabani rayonu çoxmillətli bir rayondur. Burada təxminən 40-a yaxın millətin nümayəndələri yaşayır. Ona görə də bizim rayonda Dostluq Evinin yaradılması olduqca vacib idi. Bu mərkəzdə bizimlə bərabər bir çox millətlərin nümayəndələri çalışır. İdarə yaradılan zaman məqsədimiz bu olub ki, respublikada, rayonumuzda yaşayan bütün



xalqların nümayəndələri bir-birləri ilə sülh və dostluq əməkdaşlığında yaşasınlar. Bu gün istəyimizə də nail olmuşuq. Bizim mərkəz hər bir millətin üzünə açıqdır. Dəfələrlə rayonumuzda yaşayan müxtəlif millətlərin bayramlarını bu Evdə birgə keçirmişik. Əsasən Müstəqillik günləri, Novruz bayramı, Yeni il şənliyi, müxtəlif idman yarışları bizim mərkəzdə mütəmadi olaraq keçirilir.

– Şəmistan Almaz oğlu, gələcəkdə Dostluq Evinin işlərində də gələcəkdə işləyən gənclər haqqında nə deyirsiniz?

– Gələcəkdə biz keçirdiyimiz idman yarışlarının növlərini daha da artırmağı planlaşdırırıq. Müxtəlif millətlərin milli bayramlarını keçirmək isə bizim qarşımızda duran ən prioritet məsələdir. Onu da bildirim ki, rayonun Dostluq Evinə yeni layihələrimizin həyata keçirilməsini planlaşdırırıq. Həmin layihələrdən biri rayonda təmsil olunan millətlərin daha da dostlaşması, hər bir millətin adət-ənənəsi, tarixi haqqında görüşlər keçirməkdən ibarətdir. Ümid edirəm ki, mən bu vəzifədə çalışdığım zaman rayonumuzda yaşayan bütün millətlərin nümayəndələri sülh, bərabərlik və dostluq əməkdaşlığında yaşayacaqlar. Bu işdə bizə hər zaman dəstək və kömək göstərən rayonumuzun icra başçısı, cənab Qela Neoradzeyev Dostluq Evinin əməkdaşları adından minnətdarlığımızı bildiririk.

Nadir Almaz oğlu,

Yeni nəşrlər

“Gürcüstanın azərbaycanlı jurnalistləri” kitabının təqdimatı

Marneuli şəhərindəki Gənclər Mərkəzində (Çay Evi) Gürcüstan Azərbaycanlı Jurnalstlar Birliyinin sədri Nizami Məmmədov və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, professor Mahmud Kamaloğlunun müəllifi olduğu Azərbaycan Milli Mətbuatının 140 illiyinə həsr olunmuş “Gürcüstanın azərbaycanlı jurnalistləri” kitabının təqdimat mərasimi oldu. Mərasimdə jurnalistlər, şairlər, yazarlar, ziyalılar, Bakıdan gəlmiş tanınmış şair Mülkədar Nadir və eləcə də Gənclər Mərkəzində fəaliyyət göstərən jurnalistika kursunun üzvləri iştirak etdilər.

Kitabda Gürcüstanda jurnalistikanın inkişafında əməyi olan, dünyasını dəyişmiş və hal-hazırda çalışan azərbaycanlı jurnalistlərin hər birinin tərcümeyi-halı barədə ətraflı məlumat verilmişdir.

Təqdimat mərasimini kitabın redaktoru, “RegionPress” qəzetinin redaktoru, Binnət Əlioğlu açaraq sözü əvvəlcə kitabın müəlliflərinə verdi. Onlar kitabın necə ərsəyə gəldiyindən və bu işdə üzvlərdən çətinliklərdən söz açdılar. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, belə bir kitabın işıq üzünə gəlməsini yüksək dəyərləndirən Azərbaycan Mətbuat Şurası kitabın müəlliflərini “Ali Media Mükafatı” və hədiyyələrlə mükafatlandırmışdır.

Marneulidəki Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Fazil Həsənov öz çıxışında gənc jurnalistlər nəslinin yetişdiyini bildirdi və qeyd etdi ki, jurnalistlərimiz arasında qadın jurnalistlərimiz çox azdır. Ona görə də biz çalışıb qızlarımızı da bu sahəyə yönəltməliyik. Fazil müəllim həm də gənc jurnalistləri maraqlandıran üçün hər hansı məşhur bir jurnalistin adına küçə yaxud məktəb vermək və ya hər hansı bir mükafat təsis etmək olar.

Respublikamızın tanınmış yazarlarından, gözəl hekayələr ustası, nasir Əli Abbas gənc qələm sahiblərinə yaşlı nəslin nümayəndələrindən öyrənməyi və onların təcrübəsindən bəhrələnməyi məsləhət gördü. Gənclər Mərkəzində jurnalistika kursunun rəhbəri Aynurə Əliyeva gənclərin bu sahəyə böyük maraq göstərdiklərini bildirdi. Sonra söz şair-jurnalist, Bakı şəhərində yaşayan həmyerlimiz Mülkədar Nadirə verildi. O da öz qələm təcrübəsindən söz açaraq təqdimatı keçirilən “Gürcüstanın azərbaycanlı jurnalistləri” kitabına böyük dəyər verərək gənclərə öz məsləhətlərini çatdırdı. Tanınmış jurnalist, Azərbaycanın İctimai Televiziyasının Gürcüstan üzrə sabiq müxbiri Təhməz Təhməzov jurnalistikanın şərəfli, lakin çox çətin bir sahə olduğunu vurğuladı.

Ziyalı Zahid Nəsimov öz çıxışında bir oxucu və bir filoloq kimi kitabdakı bəzi çatışmazlıqları və tənqidi qeydlərini bildirdi. Ziyalı Şamil Ziyadəliyev isə “Gürcüstanın azərbaycanlı jurnalistləri” kitabının xronoloji ardıcılıqla tərtib olunduğunu, kitabın nəşr olunmasında hər iki müəllifin böyük əmək sərf etdiklərini nəzərə çatdırdı və bu kitabın Gürcüstanda azərbaycandilli jurnalistikanın tarixinə böyük bir töhfə olduğunu bildirdi.



Tədbirdə çıxış edən ziyalılar Sabir Novruzov, Mirağa Mustafazadə və İsmayıl Həkimli maraqlı fikirlər səsləndirdilər.

Gənclər Mərkəzinin layihə meneceri Emin Əhmədov öz çıxışında senyabr ayından etibarən Marneuli radiosunun işə başlayacağını bildirdi.

Sonra söz yenə də müəlliflərə verildi. Hər iki müəllif tədbir iştirakçılarına, Gənclər Mərkəzinin rəhbərliyinə, “Ali Media Mükafatı” ilə təltif olunduqları üçün Azərbaycanın Mətbuat Şurasına və maliyyə dəstəyinə görə ARDNŞ-in Gürcüstan nümayəndəsinə öz dərin minnətdarlığını bildirdilər.

Şamil Ziyadəliyev,
“Gürcüstan” qəzetinin xüsusi müxbiri.

“Məhəmməd Rəsulullah” filminin məqsədi islamın əsl simasını dünya ictimaiyyətinə göstərməkdir

İrannın tanınmış kinorejissoru Məcid Məcidi bu ölkənin Radio və Televiziya Təşkilatının iclasında iştirak edərək çəkdiyi “Məhəmməd Rəsulullah” filmi haqqında danışdı.

Avqustun 20-də keçirilən iclas çərçivəsində jurnalistlərlə görüşən rejissor bildirdi ki, filmin çəkilişinin çox çətin keçməsinə baxmayaraq iş prosesində heç vaxt yorğunluq hiss etməyib. M. Məcidi nəzərə çatdırıb ki, Danimarkada keçirilən film festivalında iştirak etməyə və əsərlərini nümayiş etdirməyə dəvət alıb. Lakin bu ölkədə bəzi mətbuat orqanlarının Məhəmməd Peyğəmbərin karikaturasını çəkib yaydığına görə dəvəti qəbul etməyib. Festivalın təşkilatçılarına yazdığı məktubda bildirdi ki, "...mən müsəlman mənsubu sənət adamıyam və bütün dünya müsəlmanlarının müqəddəs hesab etdikləri peyğəmbərin təhqir olunduğu bir ölkəyə ayaq basmamam."

M. Məcidi deyib ki, dünyada yayılan islamofobiyanın qarşısını almaq üçün insanlara əsl islamın simasını göstərmək lazımdır. Bu məqsədlə çəkdiyi “Məhəmməd Rəsulullah” filmi haqqında məlumat verən rejissor mətbuatda yer tapan bəzi fikirləri də təkzib edib.

Qeyd olunub ki, filmin çəkilişində həm şiə, həm də sünni sənət adamları iştirak ediblər. Sünni alimlərdən tövsiyələr alınıb, mənbələrdən istifadə edilib. Ona görə də Məhəmməd Peyğəmbərin şiələr tərəfindən mənimsənilməsi kimi uydurma fikirlər həqiqəti əks etdirmir.

Xatırladaq ki, filmin çəkilişlərinə başlanılarda Peyğəmbərin üzünün göstəriləcəyi haqqında xəbərlər müsəlman aləmində müzakirələrə səbəb olmuşdur. Bu haqda danışan M. Məcidi qeyd edib ki, bu fikir də süni surətdə şişirdilib. Biz əvvəldən Peyğəmbərin simasını göstərmək niyyətində olmamışıq.

Qeyd edək ki, M. Məcidi “Məhəmməd Rəsulullah” filmi avqustun 27-də başlayacaq 36-cı Monreal Dünya Film Festivalına təqdim olunacaq. Sentyabr ayında isə film İrannın kinoteatrlarında nümayiş etdiriləcək.



Yorğun yolçunun dedikləri...

(Felyeton)

"Yox, qardaşım, yox ağam, yox sərvərim, tacisərim, yox nuri-çəşmim!"

Mirzə Cəlil Məmmədquluzadə

Allah sənə rəhmət eylesin, Mirzə Cəlil! Bu sözlərlə üsyan edib xalqı yuxudan oyadardın! Xalq bu sözlərini eşidincə, mənəsinə tərs başa düşürdü. Necə ki, bu gün biri əlinə bir qələm götürüb başında olan bəzi zad-şeylərdən yazaraq, Facebookda söz meydanı açır və alayarımcıq bildiyi öz dilində fikirlər ərz edir. Fatmanisə, o yorğun yolçunun dediklərini başa düşdünmü? O, hələ bir neçə il də yollar yorğunluq olacaq və fikirlərini dərviş kimi, kimə istəyir salaveyliyəcək. Əhmədəli, özünü yorma, deyirlər Məhəmmədəli taxtdan endirilib. Onun soyğunçuları indi birə kimi ölkənin canına düşüb, Məhəmmədəlidən qalan varidatı ciblərinə dürtükdürürlər. Əhmədəli, sən irayonda qoçuların meydan suladığını gördünmü? Yox, qardaşım, yox, nuri-çəşmim! Mən qoçu Əsgər demişkən, əlimə piştoy alıb insanları qorxuzmaram. İt qorxduğu yerə hürür. Bu gün Rusiya Ukraynadan qorxur! Nənəm Fatmanisə qarı yemşəyinin altından ruslara qarşıyıb, "ikiəlli kül sənənin rəhbərinin başına" deyərək, onlara yeni aldığı telefonla mesaj göndərir! Yazıq Məhəmmədəli ev-əşiyini bu urus gədələrinə qoyub, qaçıb Firəngistana! O, düşünür ki, firəng qardaşları ona havadar olacaq. Amma bu binəyə düşüncə ki, hər yerdə şeytan barmağı dünyanın quyruğunu dalayıb oyun çıxarır! Bu gün bu siyasət qazanında nə bişir, heç kim başa düşmür. Heç Avropa və Amerika da nə istədiyini düz əməlli başa sala bilmir. Amma, bir şeyi deyim ki, bizim nəyimizə lazımdır, onların dediyini başa düşək.

Bizə lazımdır ki, kim nə deyirsə, "baş üstə" deyək, yəni başımızı aşağı endirək və yuxarı qaldıraq. Və yaxud, kimə səs lazımdırsa, buyursun, utanmasın, biz hazırıq! Tarix boyu bu eyib sayılmayıb, nuri-çəşmim! Get, otur stulunda və düyməni sağa, sola çöyür, sənə başa düşməyin kimə lazım? Əvvəllər ziyalılarımız sadə dildə danışardılar və biz hər şeyi başa düşərdik. İndisə, vallah, kimi vəzifə başına qoyurlarsa, o, elə mürəkkəb cümlələrlə danışır ki, vallah Məşədi İbad məsləkən, mən "Tarixi-Nadir"i yarıyacan oxumuşam, lakin bu vəzifə adamlarının bəzilərinin sözlərini başa düşmürəm. Bilmirəm, onlar azərbaycancamı danışır, gürcücəmi, yoxsa, ingilis dilindəmi? Ən başlıcası odur ki, nəse danışrlar. Xalqın isə onları başa düşməsi o qədər də vacib deyil! İstər vəzifəliyə, istər parlamentdə oturanlar, istərsə də ələkçinin qıl verənləri, istərsə də ziyalı dediyimiz bəzi şəxslər bu xoruz səsi eşitməmiş ibarətli sözləri qoşurlar kotana və əkilməyən, səpilməyən və əcnəbilərə qismət olan torpaqlarımıza səpirlər! Ya Allah, bu sözlər cücərib sahibini tapacaq, ya yox?! Amma, onu da deyim ki, bu adamların dediyi ibarətli sözlər yüzdə-yüz bəzi rəhbərlərin canına yağ kimi yayılır. Çünki onlar yüz faiz başa düşürlər ki, xalq onların dediklərini heç başa düşmür! Elə bilirsən, onlar bundan kədərlənir? Yox gözümün nuru! Onlar bundan sevinirlər! Sevinirlər ki, belə olan tərdə biz hakimiyyətdə çox qalacağıq! Ayə, vallah, bu yerdə yenə Məşədi İbadın hamam mərasimi yadıma düşdü: "Hamamın içində, içində və çölündə! Yay, qış, bahar!..." Vallah bu musiqili sözlərimizi unutmaq istəmirəm. İstəyirəm ki, hər kimsə, nə danışır danışsın və onun mənəli və yaxud mənasız danışmasının fərqinə varmıram. Təki danışsın! Danışsın ki, biz də dilimizi unutmayaq! Amma bizə dilimizi unutmamağa, məktəblərimizi bağlatdırmağa çalışanlar da var! Amma, fikir eləməyin, bir az çətinliyimiz olsa da, gələcəyimiz parlaq olacaq!..

Nizami Məmmədov,
jurnalist

“Salam”-da milli mətbuatımızın 140 illiyi qeyd olundu

Rustavida fəaliyyət göstərən “Salam” Mədəni Xeyriyyə Mərkəzində Azərbaycanın milli mətbuatının 140 illiyi münasibətilə jurnalistlərlə görüş keçirildi.



Görüş zamanı yenidən işıq üzünə gəlmiş “Gürcüstanın Azərbaycanlı Jurnalstları” kitabı da təqdim olundu.

Mərkəzin rəhbəri Maya Rəcəbova bu kitabın dəyərini önə çəkdi və onun müəllifləri Gürcüstan Azərbaycanlı Jurnalstlar Birliyinin sədri Nizami Məmmədov və professor Mahmud Kamaloğluna xüsusi təşəkkür etdi.

Daha sonra o, bir qrup jurnalisti diplomlarla mükafatlandırdı.

“RegionPress”

Tanınmış gürcü yazıçısı Zaira Arsenişvili dünyasını dəyişdi

Zaira Arsenişvili 1933-cü il noyabrın 30-da Telavidə anadan olub. 1954-cü ildə Tbilisi Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsini bitirib. 1972-1997-ci illərdə “Gürcü filmi” kinostudiyasında əvvəlcə ssenari müəllifi, sonra redaktor kimi çalışır. 1998-2006-cı illərdə isə kinomərkəzin ssenari kollegiyasının üzvü olur. Gürcüstan Dövlət Mükafatı laureatı və Gürcüstan Kinomatoqrafçılar İttifaqının üzvüdür.

Zaira Arsenişvili Lana Qoqoberidzenin rejissoru olduğu bütün filmlərin ssenari müəllifidir. Keçən il Zaira Arsenişvilinin romanı Gürcüstan Mədəniyyət və Abidələrin Mühafizəsi Nazirliyinin dəstəyi ilə fransız dilinə tərcümə olundu. Allah rəhmət eləsin!



95 yaşlı şair-jurnalistin yubileyi qeyd olunub

Əslən Bolnisinin Qoçulu kəndində anadan olan şair-jurnalist Dünyamalı Kərəm oğlu Əliyevin azərbaycanlıların yığcam yaşadığı Marneulidə Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin (AMM) və Gürcüstan Azərbaycanlı Jurnalistslər Birliyinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə 95 illik yubileyi qeyd olunub. Tədbiri Azərbaycandilli "RegionPress" qəzetinin redaktoru Binnət Əlioğlu açıb. Sonra tədbirdə çıxış edən Nizami Zillioğlu qocaman şair-jurnalistin həyat və yaradıcılıq yolundan söhbət açıb. Tədbirdə "Meydan" jurnalının redaktoru Alxan Binnətoğlu, "Gürcüstan" qəzetinin redaktoru İslam Əliyev, "Ümid" qəzetinin redaktoru Əlixan Yəhyaoglu, jurnalist-yazıçılardan Emin Mahmudov, Mirzə Maşov, Elman Kələyev, Əli Abbas, fotomüxbir Şahvələd Eyvazov, professor Mahmud Kamaloğlu, "Sözün işığı" qəzetinin redaktoru Əziz Dəlivəlli, şairlərdən Gülməil Murad, Tahir Həkimli, Elbəyi Cəlalov, Nizami Saraçlı, Güllü Tomarova, Bəhram Mehdi, ziyalılardan Əhməd Səfərov, Zahid Nəsiyov, İsmayıl Həkimli, Gürcüstan Parlamentinin sabiq deputatları Hidayət Hüseynli, Ramiz Bəkirov və başqaları çıxış edərək Dünyamalı Kərəm yaradıcılığını Azərbaycan və Gürcüstan dostluğunun inkişafında vacib rol oynadığını və 95 yaşlı jurnalistin gənc jurnalist kadrlarının yetişməsində olan əməyindən danışdı. Yubiley tədbirində qeyd olunub ki, Dünyamalı Kərəm 1920-ci il aprelin 28-də Borçalının Qoçulu kəndində anadan olub. O, ilk təhsilini doğma kəndində, orta təhsilini



isə qonşu kənd orta məktəbində alıb. 1937-1940-cı illərdə Tiflisdəki Pedaqoji Məktəbdə təhsil alıb və bu maarif ocağını bitirdikdən sonra təyinatla Bolnisi rayonunun İmirhəsən və Qoçulu kənd məktəblərində direktor vəzifəsində çalışıb. D.Kərəm 1949-cu ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinə daxil olub və 1954-cü ildə universiteti bitirdikdən sonra bir müddət "Kommunist" qəzetində müxtəlif vəzifələrdə çalışıb, Dağlıq Qarabağ üzrə xüsusu müxbir olub, sonra isə doğma vətəni Borçalıya qayıdıb. Gürcüstana qayıtdıqdan sonra Dünyamalı Kərəm 1961-ci ildən yenidən fəaliyyətə başlayan və müxtəlif fasilələrlə nəşr edilən "Sovet Gürcüstanı" qəzetində jurnalistlik fəaliyyətini davam etdirib. Dünyamalı Kərəm bu qəzetdə ən çox və eyni vəzifədə (məsul katib) çalışan bir jurnalist olub. Qeyd olunub ki, Gürcüstanda Azərbaycan dilində nəşr olunan mətbuatın inkişafında və gənc jurnalistlərin yetişməsində Dünyamalı Kərəmin böyük rolu olub. Tədbirdə aşıqlardan Aşıq Şahbaz Göycəoğlu və Aşıq Nargilə, Qara Qafqazlı Dünyamalı Kərəmin şeirlərinə həsr olunan mahnıları ifa ediblər. Tədbirdə 95 yaşlı şair-jurnalist Gürcüstan Mədəniyyət Nazirliyinin, Gürcüstan Azərbaycanlı Jurnalistslər Birliyinin və Gürcüstan Jurnalistslər İttifaqının diplomları və AMM-in və Bolnisi Mədəniyyət Mərkəzinin diplomları və Fəxri Fərmanları ilə təltif olunub və yubilyara hədiyyələr təqdim olunub.

D.Kərəmin övladları Xatun və Natəvan ailə üzvləri adından atalarının yaradıcılığına, həyat və fəaliyyətinə verilən dəyərə görə minnətdarlıqlarını bildiriblər. Sonda yubilyar tədbirin təşkilatçılarına və toplaşanlara minnətdarlığını bildirib, bundan sonra da vətənə, xalqa ləyaqətlə xidmət edəcəyini vurğulayıb. Tədbir ziyafətlə başa çatdı.

Nizami Məmmədzadə

Borjomidə 10 günlük istirahət

Gürcüstanın Samtxe-Cavaxeti bölgəsində yerləşən Borjomi ən böyük istirahət mərkəzlərindən biridir. Buraya hər il minlərlə turist gələrək istirahət edir. Mən də builki istirahətimi Borjomidə keçirdim. Buranın təbiəti, suyu hər kəsi də xoş təəssürat yaratdığı kimi, mənə də olduqca heyran etdi. Mən Borjomidə qaldığım 10 gün ərzində buranın müxtəlif yerlərini gözdüm. Təbiəti, meşəliyi, bulaqları, dərədən keçən şiriltılı çayı, şaləsi ilə maraqlanmağa başladım. Ona görə də yerli bir neçə sakinlə söhbət etməyə və bu təbiət möcüzəsi ilə əlaqədar məlumatları öyrənməyə çalışdım. Məni Borjominin yerli sakini olan 68 yaşlı tarixçi **Tamaz Qambersvili** ilə tanış etdilər. Tamaz müəllim mənə bir Azərbaycanlı gənc kimi, Tanrının bəxş etdiyi bu varlıqlar barədə ətraflı məlumat verməyə başladı və onun danışdıqlarını mən qeydiyyata aldım.

Məlumat verim ki, Borjomi-Xaraqauli Milli Parkı ən böyük milli parklardan biridir. Bu sudan əvvəllər həm içmək, həm də vanna üçün istifadə edirdilər. Bunu bir çox arxeoloji qazıntılar sübut edir. Borjomi dəniz səviyyəsindən 760-920 metr yüksəklikdə yerləşir. Borjomi suyunun çıxdığı hər bir bulağın dərinliyi 1200-1500 metrdir. Mineral su olan borjomi yer üzünə isti (+38* +41*) çıxır. Buranı ildə minlərlə turist ziyarət edir. Ziyarət edənlər dağların qoynunda yerləşən evlərdə, sanatoriyalarda və otellərdə yerləşirlər. Borjomi suyunun tərkibi heç vax dəyişməyib. Bunu aparılan araşdırmalar təsdiq edir. Onu da bildirim ki, Borjomidəki bulaqlar əsasən insan orqanizmində mədəbağırısaq xəstəliklərinin müalicəsi üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Hazırda gördüyünüz kimi, Borjomi Milli Parkında abadlaşdırma işləri aparılır. Borjomidə 3 mineral su bulağı xalqın istifadəsindədir. "Borjomi" suyu bu gün dünyanın 30-dan artıq ölkəsinə ixrac olunur.

Biz Borjomidə istirahət edən zaman bir neçə xarici turistlərdən bu istirahət mərkəzi barəsində fikirlərini öyrənməyə çalışdıq.

Karli Blekbörn, Avstriya vətəndaşı:

Mən Gürcüstana ilk dəfədir ki, gəlmişəm. Mən bir çox bölgələrdə oldum. Bunların sırasında ən xoşuma gələn Borjomidir. Buranın təbiəti çox təmiz, suyu isə olduqca yumşaqdır, keyfiyyətlidir. Düşünürəm ki, mən artıq hər il buraya mütləq istirahət üçün gələcəm və hər kəsə də məsləhət görürəm ki, buraya gəlsinlər. Bura uşaqların istirahəti üçün də olduqca əlverişlidir.

Jo Sins, İngiltərə vətəndaşı:

Mən bir neçə günlük də olsa, Borjomini görmək üçün gəlmişəm. Havası olduqca təmiz bir yerdir. Suyu isə həm istidir, həm də digər bir bulaqdan qazlı, sərin su çıxır. Bir çox ölkələrin istirahət yerlərində olmuşam. Ancaq bura mənə daha xoş təəssürat bağışlayır. Mən gələn il dostlarımla birlikdə burada istirahət etməyi düşünürəm.



Nəhayət, mənim 10 günlük Borjomi istirahət mərkəzindəki istirahət zamanım da başa çatdı. İstirahət etdiyim bu Borjomi haqqında topladığım məlumatları, eləcə də orada istirahət edən xarici turistlərlə söhbətləri regionumuzun sevimli mətbu orqanı olan "Region Press" qəzetində oxucularla bölüşməyi özümə borc bildim. Borjomi istirahət mərkəzi ilə əlaqədar hər kəsin məlumatlı olması düşünürəm ki, önəmlidir.

Hörmətlə: Qardabani rayonu Nəzərli kənd məktəbinin 8-ci sinif şagirdi Almaz Nadiroğlu.

İnsanın istəkləri olduqca çox olur. Ancaq bu istəklərin böyük bir qismi insanın daxilində qalır və bu istəklərin az bir qismi insanın dilinə gəlir. Bunu aysberqin görünən və görünməyən qismləri kimi təsəvvür etmək olar. Daxilimizdəki istəklərə passiv, dilə gətirdiyimiz istəklərə isə aktiv istəklər deyə bilərik. Bəs görəsən insan övladı nəyi necə istəmək lazım gəldiyini haqiqətən, hər zaman bilirmi? Əminliklə deyə bilərəm ki, ətrafimdakı insanların əksəriyyəti bilmir. Passiv istəklərimiz həyata keçmələri üçün məsuliyyətli olmağımızı tələb edir. Məsələn: bir insandan haqqın olmadığı halda, yüksək məbləğdə pul tələb edə bilməzsən, buna görə də bu və buna bənzər istəklərimizi passiv olaraq daxilimizdə saxlamağımız məntiqli uygundur. Ancaq yüksək məbləğdə pulu əldə etməyimiz üçün məsuliyyətli olmağı da gərək unutmayaq. Yəni hamımızın bildiyimiz kimi, nəyi necə etmək lazım gəldiyini düşünməlisən, işləməlisən və bu günün işini

Bir içim su kimi istə (esse)

qətiyyətlə sabaha buraxmamalısan. ...Yüksək ehtimalla, bizim əksəriyyətimiz içmək üçün başqlarından su tələb etmişik və buna görə zərərcə nə utanç, nə də ki, qorxu duymuşuq. Hətta demək olar ki özümüzü daha əmin və təhlükəsiz hiss etmişik. Bəs, nəyə görə başqlarından su tələb etmək bu qədər asan olduğu halda, yeməli nəşə tələb etmək olduqca çətin, olduqca olduqca utandırıcıdır? Yəni aydın məsələdir ki, bunu insanlar öz təhlükəsizliklərində yaşamağa qadir olma- maq, ailə saxlamağa qadir olmamaq (ailənin başçısı üçün), ehtiyacları olmaq və cəmiyyətdən geridə olmaq kimi şərh edirlər. Allahın suyu çoxdur (istəyənlər, təbiət də adlandırılabilir) cəmiyyətdə su istəmək qayət təbii, su verməmək isə

olduqca ayıb və bəyənilməyən haldır. Bütün dinlərin, bütün icmaların nümayəndələri vaxt olub susuzlayıblar və suyu olandan su istəyiblər, çünki susuzluqdan ölməmək üçün tək çıxış yolu var idi, o da su içmək idi. Bəlkə elə buna görədir ki, dinlərin əksəriyyəti insanların su istəyinə qarşı həssasdır. Və yekun olaraq öz istəklərinizi diqqətlə analiz edin. Əgər belə etsəniz görə bilərsiniz ki, həyatda bir çox şeyi istəmək bir içim su istəmək qədər təbiidir. Hətta bu sizin haqqınızdır. Ola bilsin ki, sizi haqqınız olma istəməkdən məhrum edən şeytana qarşı üsyanla dolacaqsınız, olsun...

P.S.

Passiv istəkləri də iki qismə bölmək olar: passiv və ən passiv. Ən passiv istəklərə isə misal olaraq, özünü ifadə etmək və ya öz düşüncələrini yazmaq göstərmək olar. Bunu da ki, bizim əvəzimizə heç kim yerinə yetirəsi deyil.

Vüqar Vəkilov



Kərim Paşaoğlu (Məmmədov)
Aşağı Qoşakilsə kəndi.

A dağlar

İstəyəndə hüzuruna gələydim,
Qolumu boynuna salıb öpəydim,
Ürəyimi açıb sənə deyəydim:
Ümidim, vüqarım, canım, a dağlar!

Bu qürbətdə mənim gecəm-gündüzüm,
Ayrılıq qarışıq söhbətim-sözüm,
Tutulub kor olsa bu iki gözüm...
Ümidim, vüqarım, canım, a dağlar!

Mən Kəriməm, zirvəyə çatır yaşım,
Siz oldunuz mənim könül sirdaşım,
Böyük bacım, həm də böyük qardaşım...
Ümidim, vüqarım, canım, a dağlar!

Qocalma

Ahıllara ahıl hörmət qoyulur,
Qocalma ay ata, hələ qocalma,
Pilləkənlər, nərdivanlar oyulur,
Qocalma, ay ata, hələ qocalma.

Deyirlər ki, dağlar olar ən qoca,
Yaylaqlarda duman qoca, çən qoca,
Necə olur – dünya qoca, sən qoca,
Qocalma, ay ata, hələ qocalma.

Mən Kəriməm, Qoşakilsə vətənim,
Zirvələrdə sarf qayataq bitənim,
Kim olacaq yoldan-izdən ötənim? –
Qocalma, ay ata, hələ qocalma.



Hidayət Hüseynli

Fələkdən şikayət

Sənə neyləmişəm, a çarxı-fələk?
Hey atını sən dalımca çapırsan,
Baş götürüb bu dünyadan gedirəm,
Yenə gəlib orda məni tapırsan.

Ağlayan da mənəm, gülən də mənəm,
Ağlayan gözləri silən də mənəm,
Haqqın dərgahına gələn də mənəm,
Niyə məni kor qəpiyə satırsan?

Demirəm dövlət ver, mənə var gətir,
Çəməndən çiçək gətir, dağdan qar gətir,
Rəhm et, sevgi adlı bir bahar gətir,
Gələndə də od-alova atırsan.

Necə gözəl yaradıb

Ay ömrümün payızına yağan qar,
Tanrı səni necə gözəl yaradıb!
Bir busə istərəm versən ixtiyar,
Tanrı səni necə gözəl yaradıb!

Ceyran kimi süzgün-süzgün baxırsan,
Alışırın, şimşək olub çaxırsan,
Niyə məni yandırırırsan, yaxırsan,
Tanrı səni necə gözəl yaradıb!

Ürək qulaq asdır başı neyləsin,
Bu dəli sevdaya yaşı neyləsin,
Könül bahar istər, qışı neyləsin,
Tanrı səni necə gözəl yaradıb!

Pələng Borçalıda hekayə

Bütün Borçalıya yayıldı ki, Tiflis zooparkından qaçan pələng azadlığın dadını çıxarmaq üçün Borçalıya gəlir. Bütün kəndlərdə Novruz qabağı yır-yığış, təmizlik işləri başladığı kimi indi də, əli süpürgə tutandan ayna silməyi bacarana kimi hamı pələngin gəlişinə hazırlıq işləri görür, qapı-bacanın otunu yolur, ev-eşiyin yorğan-döşəyini, gəvə-palazını sərib günün altına, ayların tozunu havaya uçurdurdular. Kişilər əlinə bel alıb əkilməmiş yerləri belləyir, tikilməmiş hasarlara daş düzür, çöldəki mal-qaranı, qoyun-quzunu, toyuq-cücəni, iti-pişiyyəni dama doldurub yemləyirdilər. Bir aralar dünyanın axırında deyər, camaat mağazalarda, butkalarda şam, yağ, çay, un, şəkər, nanəli konfet qoymadığı kimi, indi də əllərinə keçəni alıb evə doldururdular. Kənd sovetləri növbədən-kənar işlər keçirir, məktəblər bağlanır, ambulatoriyalar xüsusi iş rejiminə keçirdilər. Onsuz da çaqqalın xəstəxanaya girərək adamları dişləməsi hadisəsindən sonra heç kəs yerli xəstəxanalara müraciət etmirdi. Xəstələndən olanda ya Tiflisə, ya da rayon mərkəzlərindəki xəstəxanalara gedirdilər. Səhərdən axşama hamı görüləsi işini bitirmək üçün dincəlmədən çalışır, sulanası tarlalar, əkinlər sulanır, yığılası məhsullar yığılır, satılansılar da satılırdı. Günün məğrib vaxtı hamı darvazasını, qapısını bağlayıb evinə çəkildi. Hətta gün boyu sərçələr, sığırcınlar da gözə dəymirdilər. Kəndə elə bir sükut çökdü ki, tövlələrdə inəklərin gövşəməsindən başqa heç nə eşidilmirdi.

Səhər hamı təntənəli şəkildə pələngi qarşılamaq üçün kənd sovetinin binası qarşısına yığışdı. Üzərinə "Pələng, xoş gəldin!", "Yaşasın pələng!", "Tanrı qorusun!", "Heyvanların şahı", "Qonağa canımız qurban!" və bu kimi şüarlar yazılmış plakatlarla hamı sakitcə durub pələngin gəlişini gözləyirdi.

Günəş zenitdə idi. İnsanlar əllərindəki plakatlarla günəşin yandıran şualarından qorunaraq lap haldan düşmüşdülər. Birdən uzaqdan bir qaraltı göründü. Hamı qəddini və əllərindəki plakatları düzəldib qaraltıya tərəf döndü. İstidən haldan düşmüş pələng zolaqlı quyruğunu yırğalaya-yırğalaya insanlara tərəf gəlirdi. Heç kəs səsini çıxarmırdı. Pələng izdihama yaxınlaşdı, xeyli hamını özündənrazı baxışlarla süzdükdən sonra yerə oturdu. Bu zaman zurnaçılar kənd sovetinin işarəsi ilə bir Borçalı havası çalmağa başladılar. Yerində donub qalmış insanlar arasında hərəkət başladı. Kimi plakata yazılan sözləri ucadan deyir, kimi oynayır, kimi əllərində soyuq bulaq suyu, "Borjomi" ilə dolu qabları pələngin qabağına qoyur, kimi pələnglə şəkil çəkdirirdi. Sonra zurnanın sədaları altında pələngin şərfinə qoyunlar kəsildi, qazanlar asıldı, kabablar çəkildi. Bütün kənd pələngin gəlişini bayram edirdi. Başqa kəndlərə də pələngin bu kəndə gəlməsi haqda xəbərlər çatdırıldı, kəndlərdən bütün vəzifə

sahibləri qonaq dəvət olundu. Bir ay beləcə pələngi yedirdib-ıçirdib bəslədilər. Pələng yediyni yedi, yemədiyini də qoymadı kimsə yesin. Tövlələr boşaldı. Nə mal-qara qaldı, nə qoyun-quzu. Sonra toyuq-cücəyə və iti-pişiyyə keçdilər. Bunlar da qurtarandan sonra kənd soveti kəndin camaatını növbədən kənar ıçlasa topladı. O, insanları sakit və təmkinli olmağa çağıraraq sözsə başladı:

– Biz bu gün bura ona görə yığılmışıq ki, əziz qonağımız pələngə nə yedizdirəcəyimiz haqqında fikirləşib bir çarə tapan. Kənddə artıq qoyun-quzu, mal-qara, toyuq-cücə, iti-pişiq qalmayıb. Hətta mənim təzə ilə saxladığım hinduşkaları da pələngə yedirtmişik. Belə getsə, əziz qonağımız acacaq və yeməyə bir şey tapmasa, bizi yeyəcək.

İnsanlar arasında səs-küy qopdu, ağır dəyəni qulaq eşitmədi. Kənd soveti əlini stola döyərək camaatı sakitləşməyə çalışdı:

– Sakit olun! Sakit olun! Bir-birimizə qulaq asmağı bacaraq. Mərifətiniz-hörmətiniz olsun. Mən qonşu kəndlərdən bizə yardım etmələrini istəmişəm, amma bir-iki dost, tanışdan başqa heç kəs razı olmadı. Axşama 10 baş inək, 20 baş qoyun və bir kamaz it göndərəcəklər. Bunlar da qurtarandan sonra, daha mən bilmirəm nə edəcəyik. Kiminsə təklifi varsa, buyursun.

Yenə camaat arasında səs-küy qopdu. Kənd soveti əllərini stola çırpıb izdihamı sakitləşdirdi:

– Buyurun bir-bir danışın. Axı danışmaq mədəniyyətdirsə, dinləmək ən böyük mədəniyyətdir, deyib Nizami Gəncəvi. Nə olub, ə, sizə?! Buyur sən.

– Mənim təklifim budur ki, pələngə meyvə, tərəvəz yedirdək. Düzü, pələng belə şeylər yemir, amma yağdan zaddan qatıb, bişirib bir tərəf yedirdə bilərik. Bu bizə xeyli yetər. Pamidor, xiyar sezonun sonuna kimi pələngə bəs edər. Sonra da yenə nəşə fikirləşərik.

Yenə səs küy, yenə ağır dəyəni qulaq eşitmirdi. Biri pələngin tərəvəz yemədiyini televizorda eşitdiyini deyir, biri pamidor, xiyar pələngə yedizdirsək, özümüz aç qalarlıq deyir, biri pamidorun hələ yetişmədiyini, digəri isə, xüsusi dərmanla bir gecəyə bir hektar pamidoru yetişdirmək mümkün olduğunu deyirdi. Hamı çıxıra-çıxıra danışdı. Kənd soveti əlini stola çırpıb, bu təklifin yaramadığını dedi:

– Sən buyur, eloğlu.

– Mən düşünürəm ki, pələng onsuz da acanda hamımızı yeyəcək. Yaxşı olmaz ki, xəstələri, qocaları verək pələngə... – Bunun sözünü qocalarla, xəstələr ağzında qoydular. Yenə ağır dəyəni qulaq eşitmədi.

– İcazə verin mən danışım.

– Buyur.

Azər MUSAOĞLU



– Bu düz deyir, pələng acanda onsuz da hamımızı yeyəcək, gəlin uşaqlarımızı pələngə verək. Uşaqlar qurtarana qədər də gecə-gündüz dayanmadan uşaq doğub böyütməklə məşğul olaq, adama on uşaq

dünyaya gətirsək, pələng qocalıb ölənə qədər onu saxlaya bilərik.

Bu zaman camaatın içindən kimsə, sənin uşağın yoxdu, ay sonsuz, ona görə belə deyirsən, deyər çığırdı. Yenə aləm bir-birinə dəydi. Kənd soveti bu dəfə əlini nə qədər stola çırpsa da heç kəs susmadı. Qəfildən atəş səsində hamı susdu. Elə bil qurbağa gölünə daş atdılar.

Əlində qoşalülə cavan oğlan kənd sovetinin yanına qalxıb danışmağa başladı:

– Ay camaat, nə boş-boş danışırsız?! Nə pələng, nə şir? Bu kəndin sahibləri sizsiz, ya pələng? O mal-qaranı, qoyun-quzunu siz bəsləmişiz, ya pələng? O pamidor-xiyarı siz əkmisiz, ya pələngin ata-babası? Nə qoca, nə xəstə, nə uşaq?.. Başımız xarabmı olub?! Kimdi, ə, o pələng? Mən təklif edirəm ki, pələngi bu qoşalülə ilə vurub öldürək.

Camaat arasında pıçılı başladı. Elə bil pətəyin üzərində arılar vızıldayırdı. Gəncin təklifinə kənd sovetinin fikrini bilmək üçün hamı ona baxdı.

– Düzü, bu, bir az yaxşı təklif olmadı... Axı dünya bizə nə deyər? Heyvan haqları ilə məşğul olan təşkilatların əlində qalarlıq. Adımızı terrorçu, qatil qoyub hamımızı dama basarlar. Necə yəni öldürək? Biz adamöldürən-zadıq bəyəm? Adam da qonağa əl qaldırır? Sən nə axmaq-axmaq danışırsan. Sən kimsən vafşə? Ay camaat, bu kimdi vafşə? Adımızı batırmaq istəyir. Rədd eliyin bunu burdan.

İzdiham bir-birinə qarışdı. Hamı gənci söyür, daşa basır, yıxıb sürüyürdü. Kənd soveti insanları sakitləşdirib çığırdı:

– Elə bunun özünü pələngə atın, qoyun ağı başına gəlsin. Gənci sürüyə-sürüyə pələngin qabağına gətirib tulladılar. Təpik və yumruqdan üz-gözü qanın içində idi, tərəpənə bilmirdi. Pələng durub gəncə yaxınlaşdı, saçını, qulağını iylədi, sonra insanlara tərəf nərə çəkdi. Hamı dağılışmağa başladı. Pələng qaçan insanların arxasınca qaçır, caynağına keçəni yıxıb boğazından qapır, öldürdüyünü boğub öldürür, öldürmədiyini al qana bulayırdı. Birdən atəş açıldı. Pələng yerə yıxılan kimi can verdi. Pələngin qanlı cəsədi ilə yerdə bir neçə insan cəsədi və yaralı, zərərən insanlar var idi.

Bir az çəkmədi, təcili tibbi yardım maşınları və patrul-polis maşınlarının səsi kəndə yayıldı. Tbilisidən gəlmiş xüsusi dövlət orqanlarının əməkdaşları maşından düşən kimi kənd soveti idarədən çıxıb onlara sarı qaçaraq, qan içində olan gənci göstərib:

– Bax, etə on, on ubil vepxi, on pravakator qaaqeta*, – dedi-yerə əllərini qandallayıb maşına basdılar.

Qeyd:* -Bax o, pələngi o öldürdü, o təxribat törətdi.



Azərbaycanlıların
Mədəniyyət
Mərkəzi

Region

№11 (186)
28.08.2015

Qəzet 2008-
ci il martın
15-dən çıxır

İctimai qəzet

**Kitablar bizi ötən
əslərin mənəvi
varisi edir.**

Nəcəf bəy Vəzirov

Bir damcısı da xərçəng riski yaradır



Qadınlar üçün gündə bir qədəh, kişilər üçün isə gündə iki qədəh qədər içki içməyin də xərçəng riskini artırma biləcəyi müəyyən olunub.

ABŞ mütəxəssisləri araşdırmanı 100 mindən çox gənc arasında aparıblar. Gün ərzində qoyulan məhdudiyyət keçilməzsə, riskin də az olacağı deyilir.

Araşdırmaya görə, kişilər gündə üç-dörd dəfədən çox (iki şüşə pivə həcmində), qadınlar isə iki-üç dəfədən artıq (iki kiçik stəkan) içki qəbul etməməlidirlər. Bu məhdudiyyətlər də hazırda bir də nəzərdən keçirilir.

Qeyd edək ki, içkinin ən çox qadınlarda döş xərçəngi riskini artırdığı ifadə edilib.

Ən çox pul qazanan 15 yazar

ABŞ-ın "Forbes" jurnalı dünyanın gəlirli yazıçıların adını açıqlayıb. Siyahı 2014-cü ilin iyunundan 2015-ci ilin iyununa qədər yazıçıların çap, elektron və audio kitablarının satışından və əsərlərinin ekranlaşdırılmasından qazandıqları gəlir əsasında hazırlanıb.

15. **E.L.Ceyms** (Böyük Briyaniya) – 12 milyon dollar

14. **Rik Riordan** (ABŞ) – 13 milyon dollar

13. **Gilian Flin** (ABŞ) – 13,5 milyon dollar

12. **Syuzan Kollinz** (ABŞ) – 13,8 milyon dollar

11. **Den Braun** (ABŞ) – 14 milyon dollar

10. **Con Qrişem**

(ABŞ) – 14,5 milyon dollar

9. **Nora Roberts**

(ABŞ) – 18 milyon dollar

8. **Stiven Kinq**

(ABŞ) – 19 milyon dollar

7. **Coan Rouling**

(Böyük Britaniya) – 19,5 milyon dollar

6. **Canet İvanoviç** (ABŞ) – 21 milyon dollar

5. **Ceff Cinni** (ABŞ) – 23 milyon dollar

4. **Daniela Stil** (ABŞ) – 25 milyon dollar

3. **Veronika Rot** (ABŞ) – 25,5 milyon dollar

2. **Con Qrin** (ABŞ) – 26 milyon dollar

1. **Ceyms Patterson** (ABŞ) – 89 milyon dollar



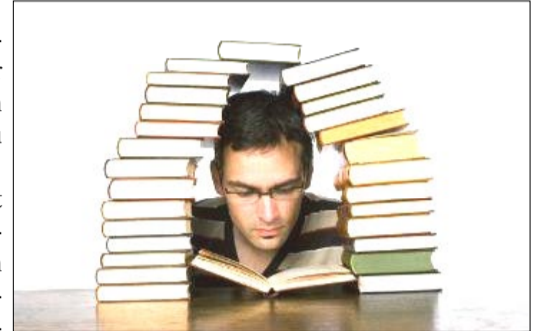
Kitab oxumaq insanı 5 günə dəyişir

Nevroloq alimlər kitab mütaliəsinin insana bioloji təsiri ilə bağlı yeni araşdırmalar aparıblar.

Nevroloqlar zəngin süjet xəttinə sahib qurğu romanlarının, eləcə də digər ədəbiyyatların beş gün ərzində beyin hüceyrələrini dəyişmək gücündə olduğunu sübut ediblər.

Nevroloq alimlərdən ibarət tədqiqat qrupu bir neçə gənc üzərində eksperiment aparıblar. Belə ki, kitab oxumazdan əvvəlki beyin hüceyrələrinin vəziyyətini müəyyənəndirəndən sonra qabaqcadan müəyyən edilən mürəkkəb bir roman gənclərə təqdim olunur. Beş gündən sonra isə həmin sınaqdakı gənclər kitab mütaliəsini bitirirlər. O zaman beynin həm sağ, həm də sol yarımkürəsində dəyişiklik müşahidə olunur. Hüceyrələrin canlılığı artır və həssaslıqla yanaşı, mühakimə yürüdə bilmə mexanizmi də sürətlənir.

Sınaqlara nəzarət edən alimin fikrincə, özünü roman qəhrəmanının yerinə qoyduqda bioloji dəyişikliklər daha sürətlə həyata keçir.



Dünyada ilk dəfə günəş batareyası ilə işləyən aeroport açılacaq

Hindistanda ilk dəfə günəş batareyası ilə işləyən aeroport açılacaq.

Beynəlxalq aeroport tamamilə günəş enerjisi ilə işləyəcək. Bu haqda Kerala ştatında Koçin şəhərinin rəhbərliyi məlumat yayıb. Layihə 2016-cı ilin may ayında fəaliyyətə başlayacaq.

Hava limanının xidmət edən günəş elektrik stansiyası 182 min kvadratmetr ərazini tutan 46 min günəş panellərindən istifadə edəcək. 25 il ərzində işlədiləcək günəş enerjisi 300 min ton karbon qazının atmosfərə axmasının qarşısını alacaq.

Şirkət günəş elektrastansiyasından qalan enerjini satmaq qərarına gəlib. Şirkət həmçinin elan edib ki, digər alternativ enerji resursları tədqiq etməyi davam edəcək.



Başağlığı

Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin kollektivi "Gürüstən" qəzetinin redaktoru **İslam Əliyevə** əzizi **Səfa Vəli qızı Əliyevanın** vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.
Allah rəhmət eləsin!

Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin kollektivi **Şair Zərgər Musanın** vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.
Allah rəhmət eləsin!

Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzinin kollektivi **Kamil Kirəcliyə** bacısı **Qələmkər Məhəmməd qızının** vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.
Allah rəhmət eləsin!

Bu meyvənin çəyirdəyi də dərmandır



Üzüm çəyirdəyi damar xəstəliklərinə qarşı effektivdir. Bundan başqa, siqaret və çirklə havanın zərərini də azaltmağa köməkçidir.

Bu haqda araşdırmanı türkiyəli professor Nezihi Küçükarslan aparıb.

Küçükarslan üzüm çəyirdəyinin qoruyucu funksiyalarını qeyd edib:

"Üzüm çəyirdəyi damar xəstəliklərinə müsbət təsir göstərir. Damar divarlarını qoruyur, damar genişlənməsinin qarşısını alır. Damarlara qoruyucu təsiriylə və ehtiva etdiyi yağlarla ürək sağlamlığını da qoruyur".

Üzüm çəyirdəyinin təzəsi və qurusu da faydalıdır, rahat və çəkinmədən çəyirdəkləri çeynəmək lazımdır.

Qeyd edək ki, gün ərzində 150-300 milliqram üzüm çəyirdəyi yemək tövsiyə edilir.

Yüksək təzyiqa qarşı akupunktur müalicəsi

ABŞ-ın Kaliforniya Universitetində aparılan bir araşdırmada, akupunktur müalicəsinin yüksək təzyiqa aşağı salan bir təsirinə olduğu sübut edilib. Araşdırmada tarixdə ilk dəfə Çin təbabətində istifadə edilən akupunktur yüksək təzyiqa xəstələrinə 6 həftədə təzyiqa salıcı təsir etdiyi müəyyən olunub. Alimlər akupunktur ilə yüksək təzyiqa balanslaşdırılacağı və bunun sayəsində uzun müddətli ürək böhranı və iflic riskinin azaldılacağını qeyd edirlər. Araşdırmaya rəhbərlik edən kardioloq John Longhurst da bildirib ki, Çin və Qərbi tibbini bir araya gətirərək ABŞ-da milyonlarla insanı öz əsarətinə salan bu xəstəliyi müalicə edəcəklər.



Bir gün uşaq anasına deyir:

- Ana, müharibə olmasını istəmirəm.

Anası deyir:

- Niyə, sən də sülh tərəfdarısan?

- Yox, müharibə artıqca tarix kitabları qalınlaşır.

Bir gün uşaq müəllimədən soruşur:

- Müəllim, adamla eləmədiyi şey üstündə dalaşarlarmı?

Müəllim deyir:

- Yox, bala, dalaşmazlar...

Uşaq deyir:

- Müəllim onda mən dərsimi eləməmişəm...

Təsisçi:

Azərbaycanlıların

Mədəniyyət Mərkəzi (AMM)



AMM-in sədri:

Fazil HƏSƏNOV

Redaktor:

Binnət ƏLİOĞLU

Məsul katib:

İbrahimxəlil

Texniki redaktor:

Əkrəm QƏHRƏMANOV

Kompyuter tərtibatçısı:

Bahar MƏMMƏDOVA

Redaksiyanın ünvanı:

Məneuli şəhəri, Çolokaşvili küç. 3

İndeks: 3000 Tel.: (+995 357) 22 29 29

Faks: (+995 357) 22 57 88

E-mail: regionpress@yahoo.com

Qəzetimizi Facebook səhifəmizdə də oxuya bilərsiniz:

https://www.facebook.com/regionpress.AMM

Qeydiyyat şəhadətnaməsi:

09.09.2004. №43/5 z—9

Fakta və ifadə olunan fikrə görə məsuliyyəti müəlliflər daşıyır.

Qəzet pulsu yayımlanır.

TİRAJ: 2000